

ROMÂNIA

PREȘEDINTELE

**STRATEGIA
DE
SECURITATE NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI**

România Europeană, România Euro-Atlantică:
pentru o viață mai bună
într-o țară democratică, mai sigură și prosperă

BUCUREȘTI

2006

Secolul XXI a debutat abrupt și violent, printr-un cutremur politic de amploare planetară - atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 care au vizat simboluri majore ale lumii democratice și au ucis, aproape instantaneu, câteva mii de civili inocenți. Aceste evenimente - urmate rapid de alte acțiuni criminale asemănătoare, executate în mai multe părți ale lumii - au declanșat un proces de transformare profundă a mediului de securitate, generând consecințe care afectează pe termen lung și în profunzime comunitatea internațională.

Într-un astfel de context tensionat și complex, securitatea fiecărei țări, precum și a comunității internaționale în ansamblu, depinde nu atât de capacitatea de reacție și adaptare cât, mai ales, de **capacitatea de anticipare și de acțiune pro-activă**. Într-o lume complexă, dinamică și conflictuală, aflată în plin proces de globalizare, înțelegerea profundă a tendințelor majore de evoluție a lumii și a modului în care fiecare țară are șansa să devină parte activă a acestui proces este o condiție esențială a oricărui progres. Egal importantă - și deopotrivă esențială - este cunoașterea, înțelegerea și evaluarea corectă a proceselor interne, a gradului de coeziune socială, a capacității de mobilizare pentru realizarea unor astfel de proiecte naționale.

România - parte integrantă a civilizației euroatlantice, participant activ la noua construcție europeană - promovează, protejează și apără democrația, respectă drepturile și libertățile fundamentale ale omului și acționează, în îndeplinirea intereselor sale legitime, în conformitate cu prevederile dreptului internațional, pentru accelerarea modernizării și dezvoltării sale economice și sociale, asigurarea unui standard de viață european și afirmarea identității naționale.

La peste un deceniu și jumătate de la Revoluția din Decembrie 1989, poporul român a depășit faza tranziției de la totalitarism la democrație și este angajat ferm în procesul de reconstrucție morală, modernizare instituțională și responsabilizare civică, în deplin acord cu valorile sale fundamentale, cu valorile europene și euroatlantice. ***Astăzi - într-un moment crucial al istoriei sale - poporul român are nevoie de un proiect național realist și pragmatic, apt să îmbine armonios inițiativa individuală cu spiritul civic modern și cu angajarea responsabilă. Noua strategie de securitate reprezintă un demers major în această direcție și este focalizată, ca finalitate crucială, spre garantarea securității individului, a vieții sale și a familiei.***

Ca factor cumulativ și de convergență transpartinică, **securitatea națională** urmărește să asigure starea de normalitate la care aspiră societatea - cetățenii, comunitățile și statul - pe temeiul eforturilor ce vizează deplina instaurare a legalității, făurirea prosperității economice, echilibrul social și stabilitatea politică. Securitatea națională se realizează în cadrul ordinii democratice, prin exercitarea drepturilor și libertăților cetățenești, prin perfecționarea capacității de decizie și de acțiune a statului, prin afirmarea României ca membru activ al comunității internaționale. Ea se adresează cetățenilor români și - în egală măsură - tuturor celor care, în exercitarea dreptului la liberă circulație și inițiativă, trăiesc, muncesc ori se află temporar în România.

Ca instrument național ce dă forță și valoare practică acestor cerințe, **strategia de securitate națională** este un concept integrator de sinteză; ea se operaționalizează printr-un ansamblu de decizii, planuri, măsuri și acțiuni menite să prevină și să

contracareze eficient riscurile și amenințările ce pun în pericol valorile și interesele naționale, precum și valorile care dau identitate și unitate construcției europene.

Scopul strategiei vizează atât prevenirea și contracararea pericolelor generate de mediul internațional, cât și garantarea stării de securitate internă, în ansamblul său, a siguranței personale și securității comunităților. Strategia vizează, totodată, securitatea energetică și cea alimentară, securitatea transporturilor și a infrastructurii, securitatea culturală și cea a mediului natural. Strategia de securitate națională integrează atât activitatea de politică externă, diplomatică și de colaborare internațională, cât și cea a instituției militare și a forțelor de ordine publică, activitatea structurilor de informații precum și cea a altor agenții guvernamentale care au responsabilități în domeniu. Integrarea și armonizarea eforturilor vizează atât cadrul național, cât și dinamica relațiilor în spațiul comun de securitate și apărare european și euroatlantic.

România are nevoie de o nouă strategie de securitate națională capabilă să asigure diminuarea substanțială a decalajelor față de statele dezvoltate din spațiul comunitar - îndeosebi a celor referitoare la standardele de calitate a vieții - să preîntâmpine și să contracareze amenințările la adresa cetățenilor, comunităților, națiunii și statului român, să gestioneze operativ și eficient situațiile de criză și să participe activ la procesele de integrare și cooperare.

Prezenta strategie de securitate, prima după aderarea României la NATO și cea care va înregistra momentul intrării țării noastre în Uniunea Europeană, reflectă modificările care au avut loc în mediul de securitate intern și internațional, realitățile și tendințele globale. Ea este parte integrantă a securității europene și euroatlantice și constituie un tot unitar fundamentat pe efort național, pe acțiune comună, cooperare și parteneriat.

Securitatea națională se asigură prin forțe proprii și prin cooperare cu aliații și partenerii, în conformitate cu prevederile strategiilor proprii, ale conceptelor strategice ale Alianței și cu strategia de securitate a Uniunii Europene. Ea vizează armonizarea eforturilor naționale cu angajamentele internaționale și identificarea unor modalități de lucru apte să prevină și să contracareze oportun amenințările. Eforturile vizează, totodată, promovarea democrației, păcii și stabilității în vecinătate și în alte zone de interes strategic, reducerea vulnerabilităților, crearea capabilităților naționale adecvate și transformarea profundă a instituțiilor de securitate.

TRAIAN BĂSESCU
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
BUCUREȘTI
17 Aprilie 2006

CUPRINS

I. Premisele unui proiect național realist, îndrăzneț și pragmatic.....	5
II. Un viitor sigur și prosper pentru români: căile construcției	11
III. Prioritățile participării active la realizarea securității internaționale: promovarea democrației, lupta împotriva terorismului internațional și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă	12
IV. Construirea noii identități europene și euroatlantice a României	16
V. Realizarea securității și stabilității regionale într-o nouă paradigmă.....	18
VI. România - vector dinamic al securității și prosperității în regiunea Mării Negre	19
VII. Securitatea internă - într-o abordare sistemică și cuprinzătoare.....	22
VIII. Reperle bunei guvernări: administrație publică profesionistă și eficientă; justiție democratică; combaterea corupției	26
IX. Creșterea competitivității și a caracterului performant al economiei	27
X. Modernizarea instituțiilor care au responsabilități în domeniul securității naționale	29
XI. Dezvoltarea și sporirea gradului de protecție a infrastructurii	32
XII. Resurse și responsabilități	33

I. PREMISELE UNUI PROIECT NAȚIONAL REALIST, ÎNDRĂZNEȚ ȘI PRAGMATIC

Securitatea națională reprezintă condiția fundamentală a existenței națiunii și a statului român; ea are ca domeniu de referință valorile, interesele și obiectivele naționale. Securitatea națională este un drept imprescriptibil care derivă din suveranitatea deplină a poporului, se fundamentează pe ordinea constituțională și se înfăptuiește în contextul securității regionale, euroatlantice și globale.

Strategia de securitate națională răspunde nevoii și obligației de protecție legitimă împotriva riscurilor și amenințărilor ce pun în pericol drepturile și libertățile fundamentale ale omului, precum și bazele existenței statului român. Ea vizează, cu prioritate, următoarele domenii și activități: starea de legalitate, siguranța cetățeanului, securitatea publică și apărarea națională. Securitatea națională se realizează prin măsuri active de natură politică, economică, diplomatică, socială, juridică, administrativă și militară, prin activitatea de informații, contrainformații și securitate, precum și prin gestionarea eficientă a crizelor, în conformitate cu normele de conduită ale comunității euroatlantice.

Statutul de membru al Alianței Nord-Atlantice, precum și procesul complex de integrare în Uniunea Europeană pe care îl parcurge România, acționând într-un spațiu de securitate bazat pe valori, interese și obiective comune, pe principiile și normele democrației, statului de drept și economiei de piață, oferă țării noastre condiții favorabile de dezvoltare economică și socială durabilă, de participare activă la acțiunile de menținere a păcii și securității în plan regional și global, la contracararea eficientă atât a riscurilor și amenințărilor clasice, cât și a celor de tip asimetric.

Valori și interese naționale

Strategia de securitate urmărește promovarea, protecția și apărarea valorilor și intereselor naționale. Ea se asigură prin efort național, prin forțe și mijloace proprii, precum și prin cooperarea cu aliații și partenerii, în consonanță cu prevederile conceptelor strategice ale Alianței Nord-Atlantice și ale strategiei de securitate a Uniunii Europene. Strategia oferă bazele operaționale ale colaborării sistematice cu organizațiile de securitate și apărare din care România face parte, cu statele aliate, parteneri și prietene.

Valorile naționale sunt elemente definitorii ale identității românești, prin protejarea, promovarea și apărarea cărora se asigură condițiile esențiale ale existenței și demnității cetățenilor și a statului român, în conformitate cu prevederile Constituției. Ele constituie premisele pe baza cărora se construiește sistemul de organizare și funcționare a societății, atât prin intermediul instituțiilor și organizațiilor democratice, cât și al acțiunii civice. În consens cu prevederile Constituției, prezenta strategie așează la temelie eforturilor vizând construcția securității și prosperității poporului român valori precum: democrația, libertatea, egalitatea și supremația legii; respectul pentru demnitatea omului, pentru drepturile și libertățile sale fundamentale; responsabilitatea civică; pluralismul politic; proprietatea și economia de piață; solidaritatea cu națiunile democratice; pacea și cooperarea internațională; dialogul și comunicarea dintre civilizații.

Aceste valori reprezintă factorul de coeziune al comunităților și al națiunii, catalizatorul eforturilor spre progres și modernizare, legătura trainică ce asigură relația armonioasă dintre interesele individuale și cele naționale, în acord cu normele ordinii constituționale. Înfăptuirea lor își are garantul în respectul pentru

suveranitatea și independența națională, caracterul național, unitar și indivizibil al statului, unitatea bazată pe comunitatea de limbă, cultură și viață spirituală, pe respectul pentru identitatea tuturor cetățenilor și comunităților.

Interesele naționale reflectă percepția dominantă, stabilă și instituționalizată cu privire la valorile naționale și urmăresc promovarea, protejarea și apărarea - prin mijloace legitime - a valorilor pe baza cărora națiunea română își făurește viitorul, prin care își garantează existența și identitatea și, pe temeiul cărora, se integrează în comunitatea europeană și euroatlantică și participă la procesul de globalizare. Prin aria lor de manifestare, ele se adresează - în primul rând - cetățenilor patriei ce trăiesc pe teritoriul național, dar și - în egală măsură - tuturor celorlalți oameni aflați în România, precum și românilor ce trăiesc sau își desfășoară activitatea în afara granițelor țării.

În condițiile în care, în lumea modernă, **securitatea și prosperitatea** sunt termenii inseparabili ai aceleiași ecuații - a cărei rezolvare nu poate fi decât rezultanta majoră a unui proces complex de garantare a intereselor naționale, cumulativ, gama acestora cuprinde, în esență: integrarea deplină în Uniunea Europeană și asumarea responsabilă a calității de membru al Alianței Nord-Atlantice; menținerea integrității, unității, suveranității, independenței și indivizibilității statului român; dezvoltarea unei economii de piață competitive, dinamice și performante; modernizarea radicală a sistemului de educație și valorificarea eficientă a potențialului uman, științific și tehnologic; creșterea bunăstării cetățenilor, a nivelului de trai și de sănătate a populației; afirmarea și protejarea culturii, identității naționale și vieții spirituale, în contextul participării active la construcția identității europene.

Mediul de securitate

La început de mileniu, lumea a intrat într-o nouă fază a evoluției sale, marcată de coexistența și confruntarea unor tendințe pozitive majore cu altele care generează riscuri, amenințări și pericole. Vechea ordine mondială, bazată pe o logică bipolară - caracterizată de rivalitate și capacitate de anihilare reciprocă a unor blocuri de state - a dispărut, iar tranziția postbipolară s-a încheiat, în timp ce germeii construcției unei noi arhitecturi globale de securitate ocupă un loc tot mai important în cadrul preocupărilor comunității internaționale.

La nivel global, lumea continuă să rămână puternic conflictuală. Motoarele conflictelor operează atât în domeniul **accesului la resurse, la mecanismele de distribuție a acestora și la piețe**, cât și în cel al **diferențelor identitare** de natură etnică, religioasă, culturală sau ideologică. Probabilitatea unui conflict militar de mare amploare este redusă, în timp ce conflictele regionale și cele interne pot fi mai frecvente, iar efectul lor - direct sau cumulativ - tot mai greu de controlat.

Mediul de securitate internațional se află într-o rapidă schimbare. Unele schimbări sunt lineare și previzibile, fie că decurg din evoluția obiectivă a mediului de securitate, fie că reprezintă rezultatul unor strategii și programe. Altele au caracter surprinzător, seismic sau de discontinuitate strategică și sunt însoțite de o doză de incertitudine semnificativă ca natură, amploare și durată.

Proliferarea noilor riscuri și amenințări amplifică aspectele de insecuritate ale mediului global, astfel că, în perspectiva următorilor 10-15 ani, ordinea globală va arăta sensibil diferit, în condițiile în care dinamica relațiilor internaționale

favorizează eforturile vizând **construcția unui nou echilibru internațional - capabil să asigure expansiunea și consolidarea libertății și democrației.**

Mediul de securitate este caracterizat, preponderent, de următoarele **tendințe majore**: accelerarea proceselor de globalizare și de integrare regională, concomitent cu persistența unor acțiuni având ca finalitate fragmentarea statală; convergența rezonabilă a eforturilor consacrate structurării unei noi arhitecturi de securitate, stabile și predictibile, însoțită de accentuarea tendințelor anarhice în unele regiuni; revigorarea eforturilor statelor vizând prezervarea influenței lor în dinamica relațiilor internaționale, în paralel cu multiplicarea formelor și creșterea ponderii intervenției actorilor nestatali în dinamica relațiilor internaționale.

În această lume complexă, dinamică și conflictuală, confruntarea principală se poartă între valori fundamentale diferite, între democrație și totalitarism, și este determinată de agresiunea majoră a terorismului internațional de sorginte extremist-religioasă, structurat în rețele transfrontaliere, împotriva statelor democratice și a forțelor politice raționale din statele angajate în procesul democratizării. Tendințele majore ce guvernează evoluțiile globale în epoca postbipolară creează îngrijorări justificate, generează noi provocări, oferă oportunități și prezintă riscuri la adresa valorilor și intereselor naționale.

Globalizarea este principalul fenomen care influențează mediul de securitate contemporan, creând atât oportunități, cât și noi riscuri și amenințări. În acest mediu, nici un stat nu se poate izola sau rămâne neutru, nici un stat nu este la adăpost și nici unul nu trebuie să rămână în afara proceselor globale. Securitatea internațională tinde tot mai mult să-și manifeste caracterul indivizibil, iar comunitatea internațională este tot mai conștientă de răspunderile ce îi revin. Principial, globalizarea profilează o șansă reală de dezvoltare economică pozitivă, aptă să creeze prosperitate, dar înscrierea pe această tendință nu este o certitudine garantată pentru fiecare țară; ea depinde de capacitatea statelor de a exploata astfel de oportunități, pentru că, în caz contrar, cel mai mare risc pentru o țară este acela de a rămâne în afara proceselor globalizante pozitive.

În contextul acestei configurații complexe a scenei globale, regiuni întregi sunt afectate de stări de instabilitate și conflict, de sărăcie și frustrare care generează sau favorizează proliferarea noilor riscuri și amenințări. Dintre acestea, unele pot avea un impact major asupra securității României. La nivel regional, în Europa centrală, de est și de sud-est, persistă sau sporesc în intensitate stări de tensiune determinate de vechi dispute de natură etnică sau religioasă, teritoriale sau separatiste ori de contestare a frontierelor existente, precum și de criminalitatea transfrontalieră.

Lichidarea comunismului ca sistem politic și instaurarea democrației, extinderea NATO și a Uniunii Europene, deschiderea frontierelor, intensificarea fluxurilor de persoane, mărfuri, servicii și capital, precum și dezvoltarea tehnologică au creat premise favorabile pentru racordarea noilor democrații la zona de prosperitate și securitate euroatlantică. Pentru România, aceste fenomene, coroborate cu situația sa geopolitică, se constituie în **oportunități strategice** importante. Ele sunt potențate de: apartenența la Alianța Nord-Atlantice; integrarea în spațiul economic, politic, cultural și de securitate al Uniunii Europene; parteneriatul strategic cu S.U.A.; creșterea rolului și a ponderii regiunii Mării Negre în preocupările de

securitate și energetice ale Europei; gradul ridicat de interoperabilitate a instituțiilor de securitate și apărare ale României cu structurile similare din statele membre ale Alianței Nord-Atlantice și Uniunii Europene.

Riscuri și amenințări

În contextul acestei analize, riscurile și amenințările la adresa securității naționale a României sunt percepute, în principal, din perspectiva posturii de țară membră a Alianței Nord-Atlantice și a Uniunii Europene. În aceste condiții, deși pericolul unui război clasic, al unor agresiuni militare convenționale este foarte puțin probabil, neglijarea unor astfel de riscuri ar putea genera vulnerabilități majore la adresa securității proprii și a capacității de acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor internaționale asumate. Se înscriu în această categorie și riscurile ce privesc securitatea și apărarea frontierelor, în condițiile în care segmente importante ale granițelor României reprezintă și frontiera estică a celor două organizații.

În același timp, însă, o serie de amenințări noi, asimetrice, de natură militară sau non-militară, inclusiv cele ce se manifestă sub forma agresiunilor informatice sau informaționale, generate preponderent din mediul internațional, dar și - într-o anumită măsură - de cel intern, tind să sporească sub raportul gradului de pericol și al probabilității de producere, și pot afecta grav starea de securitate a cetățenilor români, a statului român sau a organizațiilor din care România face parte. Pericolul creat de astfel de evoluții negative poate fi substanțial potențat în cazul asocierii lor, îndeosebi în condițiile în care granițele dintre amenințările globale și cele regionale, precum și între cele externe sau interne, tind să devină tot mai difuze. În condițiile accelerării proceselor globale și ale dezvoltării tehnologice, când distanțele geografice devin tot mai puțin importante, apariția unor asemenea fenomene negative trebuie descoperite oportun - indiferent de locul unde se produc, iar evaluarea lor trebuie făcută prin prisma caracterului indivizibil al securității globale. În acest context, contracararea lor fermă și eficientă - inclusiv la distanțe mari față de granițele naționale - devine o responsabilitate majoră a unei guvernări responsabile.

Principalele riscuri și amenințări ce pot pune în pericol securitatea națională a României, valorile și interesele sale ca stat membru al comunității europene și euroatlantice sunt:

Terorismul internațional: Atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 asupra unor obiective-simbol ale civilizației și puterii americane, acțiunile de aceeași natură ce i-au urmat în Europa și alte regiuni ale lumii, dovedesc faptul că **terorismul internațional, structurat în rețele transfrontaliere**, reprezintă cea mai gravă amenințare la adresa vieții și libertății oamenilor, a democrației și celorlalte valori fundamentale pe care se întemeiază comunitatea democratică a statelor euroatlantice.

Rețelele teroriste internaționale au acces la tehnologia modernă și se pot folosi de transferuri bancare și mijloace de comunicare rapide, de infrastructura și asistența oferite de organizații extremiste, de suportul criminalității transfrontaliere ori de sprijinul regimurilor corupte sau incapabile să guverneze democratic. Ele pot provoca pierderi masive de vieți omenești și distrugeri materiale de mare amploare, în timp ce, prin accesul posibil la armele de distrugere în masă, consecințele acțiunilor lor pot deveni devastatoare. Caracterul deschis al societăților democratice moderne, ca și

modul complex și contradictoriu în care se manifestă diferite aspecte ale globalizării, determină ca atât fiecare stat în parte cât și comunitatea internațională, în ansamblu, să rămână vulnerabile în fața terorismului internațional. Din această cauză, imperativul contracarării acestui flagel și al cooperării forțelor democratice, pentru contracararea lui - inclusiv prin acțiuni comune desfășurate în zonele care generează terorism - constituie o cerință vitală.

Proliferarea armelor de distrugere în masă: Armele nucleare, chimice, biologice și radiologice constituie o altă amenințare deosebit de gravă sub raportul potențialului de distrugere, în condițiile în care: accesul la astfel de mijloace devine tot mai ușor din punct de vedere tehnologic, iar tentația dobândirii lor sporește amenințător; unele state posesoare dezvoltă noi tipuri de mijloace de luptă, în timp ce se amplifică preocupările pentru perfecționarea mijloacelor de transport la țintă; evoluțiile doctrinare acreditează tot mai frecvent posibilitatea folosirii unor astfel de mijloace în cadrul operațiilor militare; eficiența controlului unor guverne asupra mijloacelor de luptă existente, componentelor în curs de realizare și tehnologiilor de fabricație scade alarmant. Concomitent, scad garanțiile de comportament responsabil al autorităților ce intră în posesia lor, îndeosebi în cazul regimurilor animate de ideologii politice sau religioase extremiste. Riscul de prăbușire sau de evoluție anarhică a unor state posesoare de astfel de arme, autoritatea redusă exercitată de unele guverne asupra structurilor militare, precum și existența unor regiuni aflate în afara controlului statal, favorizează dezvoltarea pieței negre pentru astfel de mijloace.

Conflictele regionale: În pofida evoluțiilor pozitive din ultimul deceniu și jumătate, evoluții care au făcut din Europa un loc mai sigur și mai prosper, arealul strategic în care este situată România este încă bogat în conflicte locale, cu puternice implicații pentru pacea și securitatea regională și europeană. Produs al dezmembrării, mai mult sau mai puțin violente, a unor state multinaționale din zonă, conflictele inter-etnice sau religioase au un puternic substrat politic și reprezintă o amenințare gravă la adresa securității regionale, chiar dacă, în urma unor importante eforturi ale comunității internaționale, majoritatea acestora sunt ținute sub control. Prin numărul lor mare, aceste conflicte - alături de alte stări tensionate, tendințe separatiste, dispute teritoriale și situații de instabilitate prezente în proximitatea României - generează incertitudine, determină irosirea resurselor și perpetuează sărăcia. Ele alimentează, de asemenea, alte forme de violență și criminalitate și favorizează terorismul.

Criminalitatea transnațională organizată reprezintă o amenințare globală în evoluție, care a dobândit capacitatea de a influența politica statelor și activitatea instituțiilor democratice. Ea constituie atât o expresie a proliferării unor fenomene negative care se amplifică în condițiile globalizării, cât și o consecință directă a gestionării ineficiente a schimbărilor politice, economice și sociale profunde care s-au produs în Europa centrală, de est și de sud-est în procesul de dispariție a regimurilor comuniste.

Pe fondul unei astfel de situații, spațiul de interes strategic în care se află România este sursă, zonă de tranzit și destinație a unor activități criminale constând în: trafic ilegal de armament, muniții și explozivi; trafic de narcotice; migrație ilegală și trafic de ființe umane; trafic de produse contrafăcute; activități de spălare a banilor; alte aspecte ale criminalității economico-financiare. Prin natura și amploarea lor, astfel

de activități sunt favorizate de existența conflictelor locale și, la rândul lor, pot favoriza terorismul și proliferarea armelor de distrugere în masă, sau pot să contribuie la perpetuarea regimurilor separatiste.

Un rol important în procesul de consolidare a stabilității și securității noilor democrații din Europa centrală, de est și de sud-est revine capacității statelor și a societăților de a promova o **gestiune eficientă a treburilor publice**, de a garanta exercitarea responsabilă și eficientă a puterii, în deplin acord cu principiile democrației și cerințele respectării drepturilor omului. Expresia publică a acestor exigențe este **buna guvernare**, domeniu în care în România - ca și în majoritatea statelor din această regiune - s-au înregistrat, în anii care au trecut de la prăbușirea regimurilor comuniste, progrese însemnate.

Noile democrații din această regiune continuă, însă, să se confrunte cu numeroase fenomene negative care afectează calitatea actului de guvernare. În acest context, **guvernarea ineficientă** - efect al deficitului democratic și al corupției instituționale ce se reflectă în manifestări de clientelism politic, ineficiență a administrației publice, lipsă de transparență și de responsabilitate publică, de birocratie excesivă și tendințe autoritariste - subminează încrederea cetățenilor în instituțiile publice și poate constitui o amenințare majoră la adresa securității statelor. În aria de interes strategic a României, guvernarea ineficientă a pus adesea în pericol exercițiul normal al drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a afectat îndeplinirea obligațiilor internaționale ale unor state - inclusiv a obligațiilor ce vizează protecția identității naționale - generând riscul producerii unor crize umanitare cu impact transfrontalier.

Securitatea națională poate fi, de asemenea, pusă în pericol de o serie de **fenomene grave**, de natură geofizică, meteo-climatică ori asociată, provenind din mediu sau reflectând degradarea acestuia, inclusiv ca urmare a unor activități umane periculoase, dăunătoare sau iresponsabile. Între acestea, se pot înscrie: catastrofele naturale sau alte fenomene geo- sau meteo-climatice grave (cutremure, inundații, încălzirea globală și alte modificări bruște și radicale ale condițiilor de viață); tendința de epuizare a unor resurse vitale; catastrofele industriale sau ecologice având drept consecințe pierderi mari de vieți omenești, perturbarea substanțială a vieții economico-sociale și poluarea gravă a mediului pe teritoriul național și în regiunile adiacente; posibilitatea crescută a producerii unor pandemii.

Riscurile și amenințările la adresa securității naționale pot fi amplificate de existența unor **vulnerabilități și disfuncționalități**, între care următoarele fenomene sunt generatoare de preocupări sau pericole: dependența accentuată de unele resurse vitale greu accesibile; tendințele negative persistente în plan demografic și migrația masivă; nivelul ridicat al stării de insecuritate socială, persistența stării de sărăcie cronică și accentuarea diferențelor sociale; proporția redusă, fragmentarea și rolul încă insuficient al clasei de mijloc în organizarea vieții economico-sociale; fragilitatea spiritului civic și a solidarității civice; infrastructura slab dezvoltată și insuficient protejată; starea precară și eficiența redusă a sistemului de asigurare a sănătății populației; carențele organizatorice, insuficiența resurselor și dificultățile de adaptare a sistemului de învățământ la cerințele societății; organizarea inadecvată și

precaritatea resurselor alocate pentru managementul situațiilor de criză; angajarea insuficientă a societății civile în dezbaterile și soluționarea problemelor de securitate.

II. UN VIITOR SIGUR ȘI PROSPER PENTRU ROMÂNII: CĂILE CONSTRUCȚIEI

Strategia de Securitate Națională reprezintă programul politic pentru realizarea unei României moderne, prospere, cu un profil regional distinct, deplin integrată în comunitatea europeană și euroatlantică, angajată ferm în promovarea democrației și libertății, într-o lume dinamică și complexă, cu cetățeni ce trăiesc în siguranță.

Scopul prezentei strategii este mobilizarea eforturilor națiunii pentru accelerarea proceselor de modernizare, integrare și dezvoltare durabilă apte să garanteze securitatea și prosperitatea țării, într-o lume mai sigură și mai bună. Strategia vizează promovarea fermă a libertăților politice, economice și sociale, a respectului pentru demnitatea umană, prin angajarea conștientă și responsabilă a poporului român și colaborarea activă cu națiunile aliate, partenere și prietene.

Pentru înfăptuirea acestor **obiective**, strategia de securitate națională urmărește: identificarea oportună și contracararea pro-activă a riscurilor și amenințărilor; prevenirea conflictelor și managementul eficient al riscurilor, al situațiilor de criză și al consecințelor lor; participarea activă la promovarea democrației și construcția securității și prosperității în vecinătatea României și în alte zone de interes strategic; transformarea instituțiilor și îmbunătățirea capacităților naționale.

În plan intern, condițiile înfăptuirii acestor deziderate sunt: exercițiul deplin al drepturilor și libertăților democratice; stabilitatea politică; maturizarea spiritului civic și participarea activă a societății civile la procesul de guvernare; asigurarea armoniei interetnice și interconfesionale; modernizarea infrastructurii critice; menținerea stabilității sistemului financiar-bancar și a pieței de capital; protejarea resurselor naturale și a mediului.

În plan extern, realizarea lor este condiționată de: reconstrucția și dinamizarea cooperării transatlantice; consolidarea relațiilor de parteneriat strategic; promovarea democrației și asigurarea păcii și stabilității în zonele de interes strategic; sprijinirea activă a comunităților românești din arealul istoric, a românilor de pretutindeni, pentru păstrarea identității naționale și culturale.

În cadrul eforturilor vizând protejarea, apărarea și promovarea intereselor sale legitime, România respectă principiile și normele dreptului internațional și dezvoltă dialogul și cooperarea cu organizațiile internaționale și cu statele interesate în realizarea securității internaționale. România este direct interesată să joace un rol activ și constructiv în plan regional, să fie o punte de legătură între civilizații, interese economice și culturale diferite, în beneficiul stabilității și prosperității întregii Europe.

În condițiile în care, în relațiile internaționale, tendințele majore sunt extinderea democrației și cooperarea instituționalizată, pentru România esențială este promovarea intereselor naționale prin mijloace pașnice - politice, diplomatice, economice și culturale. În același timp însă, pentru protejarea și apărarea intereselor sale legitime, România trebuie să fie pregătită ca, împreună cu aliații și partenerii, să folosească toate mijloacele legale - inclusiv cele ce privesc întrebuințarea elementelor de forță ale capacității naționale - ca soluție de ultimă instanță.

Promovarea acestor valori și interese are în vedere: transformarea și creșterea capacității de acțiune a instituțiilor care au responsabilități în domeniul securității naționale; consolidarea rolului României în cadrul Alianței Nord-Atlantice și al

Uniunii Europene, concomitent cu întărirea capacității țării noastre de acțiune ca vector dinamic al politicilor vizând securitatea euroatlantică; dezvoltarea economică susținută și garantarea accesului la resurse vitale; prevenirea și contracararea eficientă a terorismului internațional, proliferării armelor de distrugere în masă și a criminalității transfrontaliere; participarea activă, în spiritul legalității internaționale și al multilateralismului efectiv, la operațiuni de pace și la alte acțiuni vizând soluționarea crizelor internaționale; reconfigurarea strategiei de securitate energetică a României în acord cu politica energetică a Uniunii Europene; măsuri efective pentru stoparea declinului demografic al României.

Principiile ce călăuzesc fundamentarea strategiei de securitate națională sunt: convergența dintre politica de securitate și politica de dezvoltare; abordarea sistemică și cuprinzătoare a politicii de securitate; concentrarea eforturilor asupra siguranței cetățeanului și securității publice; concordanța între evaluarea mediului de securitate, opțiunea politică și acțiunea strategică. În procesul de îndeplinire a obiectivelor, strategia asigură: evaluarea realistă a riscurilor și amenințărilor; identificarea corectă a valorilor și intereselor fundamentale ce trebuie promovate și protejate; stabilirea judicioasă a obiectivelor și a căilor de îndeplinire a lor; modalități adecvate de mobilizare a resurselor.

În esență, căile prin care se preconizează promovarea acestor valori și interese și îndeplinirea obiectivelor propuse vizează:

- Stabilirea priorităților în participarea activă la îndeplinirea securității internaționale;
- Construcția noii identități europene și euroatlantice a României;
- Securitatea și stabilitatea regională în contextul unei noi paradigme;
- Asumarea rolului de vector dinamic al securității în regiunea Mării Negre;
- Abordarea cuprinzătoare și adecvată a problematicii securității interne;
- Buna guvernare - ca instrument esențial în construcția securității naționale;
- Economia competitivă și performantă - pilon al securității naționale;
- Transformarea instituțiilor cu responsabilități în domeniul securității naționale;
- Dezvoltarea și protecția activă a infrastructurii strategice.

Aceste căi de construcție trebuie privite ca direcții prioritare de acțiune ale statului român și cetățenilor săi care propun atât **măsuri operaționale** de realizare a securității naționale cât și **transformarea instituțiilor** pentru întărirea puterii naționale și a avantajelor competitive ale României.

III. PRIORITĂȚILE PARTICIPĂRII ACTIVE LA CONSTRUCȚIA SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE: PROMOVAREA DEMOCRAȚIEI, LUPTA ÎMPOTRIVA TERORISMULUI INTERNAȚIONAL ȘI COMBATÉREA PROLIFERĂRII ARMELOR DE DISTRUGERE ÎN MASĂ

Angajarea activă în procesul de îndeplinire a securității prin **promovarea democrației, lupta împotriva terorismului internațional și combaterea proliferării armelor de distrugere în masă** reprezintă un imperativ pentru politica de securitate a României. Ea constituie condiția fundamentală a participării la beneficiile globalizării, exploatării oportunităților pe care le prezintă mediul internațional și contracarării eficiente a riscurilor și amenințărilor majore.

Într-o lume interdependentă, aflată sub efectele procesului de globalizare, **promovarea democrației** constituie singura cale prin care se poate garanta libertatea și respectul pentru demnitatea umană, existența sigură a statului român și prosperitatea națiunii, siguranța cetățeanului și prezervarea identității naționale. Scopul ei este înfăptuirea **securității democratice**, stare ce se realizează prin **cooperare, modernizare accelerată și integrare**, și permite **participarea** adecvată la gestiunea afacerilor globale, un rol activ în cadrul comunității euroatlantice, concentrarea eforturilor pe obiective vitale, specializarea pe roluri strategice și funcționalități relevante, precum și utilizarea eficientă a resurselor.

În **plan extern**, aceasta se realizează prin participarea activă - politică, diplomatică, economică, informativă, militară și de altă natură - la promovarea democrației, securității și prosperității în vecinătatea României și în alte zone de interes strategic. Rațiunea acestei abordări se întemeiază pe convingerea că democrația este cea mai importantă pavază și armă de luptă împotriva terorismului.

În contextul actualului cadru multilateral de securitate, prezenta strategie se bazează prioritar pe următorii piloni: calitatea de membru al Alianței Nord-Atlantice, integrarea în Uniunea Europeană și consolidarea parteneriatelor strategice. România consideră, totodată, că un rol important în asigurarea păcii și securității internaționale, zonale și regionale revine acțiunii în cadrul ONU, OSCE și al structurilor de securitate regională, precum și cooperării cu alte state și organizații care au o pondere semnificativă în securitatea diferitelor regiuni ale lumii.

În cadrul eforturilor vizând promovarea democrației, România sprijină activ acțiunea de reformare a ONU și eforturile comunității internaționale având ca scop transformarea profundă a organizației pentru a putea răspunde cerințelor secolului XXI, acționează pentru eficientizarea eforturilor Consiliului Europei vizând protecția drepturilor omului și consolidarea statului de drept în spațiul de securitate european și euroasiatic și militează pentru dinamizarea activității OSCE.

Cooperarea trebuie să vizeze îndeosebi adoptarea și aplicarea unor măsuri de tip pro-activ, anticipativ, pentru contracararea eficientă a terorismului internațional și a proliferării armelor de distrugere în masă. Măsurile avute în vedere vor fi, prioritar, de natură politică, diplomatică, economică și socială, precum și cele ce privesc acțiunea civică, dublate permanent de un efort adecvat, legitim și eficient, în plan informațional. Măsurile de contracarare prin forță vor fi întotdeauna acțiuni de ultimă instanță, conforme cu litera și spiritul dreptului internațional și proporționale cu natura, urgența și caracteristicile pericolului.

Definirea unui cadru legitim de angajare pro-activă, capabil să pre-întâmpine, să prevină și să combată eficient noile riscuri și amenințări, solicită o combinație complexă de politici, instrumente juridice și acțiuni ce trebuie realizată atât prin eforturi doctrinare, normative și organizatorice interne, cât și prin activitatea desfășurată în cadrul structurilor de securitate și cooperării internaționale. Eforturile trebuie să vizeze: definirea obiectivă a indicilor de risc, amenințare și pericol și monitorizarea activă a acestora; stabilirea modalităților de contracarare eficientă a lor, indiferent de distanța față de frontiere; securizarea modernă a frontierelor; organizarea adecvată a securității interne, a apărării teritoriului, cetățenilor, drepturilor și bunurilor lor, a instituțiilor și infrastructurii împotriva noilor riscuri și amenințări. În stabilirea căilor de acțiune pentru întreprinderea unor

astfel de acțiuni, ca stat membru al comunității euroatlantice, România va acționa prin toate metodele legitime, împreună cu statele aliate, partenere și prietene, în spiritul măsurilor puse în practică de comunitatea internațională.

Participarea la efortul internațional de luptă împotriva terorismului internațional, ce se manifestă ca purtător al unei ideologii totalitare și absurde, care pune în pericol securitatea tuturor statelor lumii, civilizația umană în ansamblul său, reprezintă o necesitate obiectivă pentru democrațiile responsabile și o dovadă a eficienței lor. Neutralitatea în războiul global împotriva terorismului nu este posibilă. Nici o țară nu se poate considera la adăpost de acest pericol și nici un stat nu își poate neglija responsabilitățile ce îi revin ca membru al comunității internaționale. Terorismul nu poate fi ignorat și nu poate fi tolerat. El poate și trebuie să fie învins prin solidaritate internațională și acțiune colectivă.

Pentru combaterea terorismului, România va acționa în cadrul NATO, al Uniunii Europene și al altor organizații internaționale care au aceleași obiective, împărtășesc aceleași valori și promovează aceleași interese, urmărind realizarea consensului sau concentrarea majorității eforturilor pentru acțiuni comune. Acțiunile vor viza, în mod deosebit, promovarea și consolidarea democrației, sprijinirea guvernelor și instituțiilor de securitate și apărare în lupta împotriva terorismului, participarea la operațiuni multinaționale, asistență complexă în procesul de prevenire, contracarare și reconstrucție postconflict. Atunci când realizarea consensului nu este posibilă, în virtutea convingerilor democratice profunde, a intereselor sale vitale și a evaluărilor responsabile privind natura, iminența și gradul de pericol, România va participa la operațiuni multinaționale bazate pe decizii politice raționale, întemeiate pe prevederile constituționale și pe obligațiile ce decurg din acordurile de cooperare cu națiunile aliate, partenere sau prietene, în concordanță cu cerințele situației și în conformitate cu prevederile dreptului internațional.

În plan european, acțiunile României vor viza, cu prioritate: implementarea programelor de înfăptuire a spațiului comun de justiție și ordine publică; perfecționarea mecanismelor de cooperare între serviciile de informații - îndeosebi prin cooperarea cu structurile europene de luptă împotriva terorismului; acordarea de asistență - în virtutea clauzei de solidaritate - oricărui stat membru al Uniunii Europene, în cazul în care este ținta sau victima unui atac terorist; îmbunătățirea radicală a securității frontierelor; perfecționarea mecanismelor de cooperare între structurile de poliție și alte forțe care concură la lupta împotriva terorismului, precum și între organismele ce acționează pentru prevenirea și contracararea activităților de spălare a banilor; întărirea securității aeriene, maritime și a transportului public.

În același scop, un rol important revine eforturilor vizând îmbunătățirea activității de cooperare în domeniul justiției, concomitent cu dezvoltarea și interconectarea centrelor europene de gestiune a crizelor. Este necesară, totodată, pregătirea corespunzătoare - în raport cu normele Uniunii Europene - a procedurilor și măsurilor apte să asigure: îmbunătățirea planurilor de urgență și a celor privind asistența ce trebuie acordată victimelor; dezvoltarea capacităților de management al consecințelor; combaterea finanțării terorismului; protecția datelor personale.

Angajarea responsabilă și efectivă la campania internațională împotriva terorismului - inclusiv prin participare militară, atunci când și acolo unde este necesar - reprezintă un reper major al politicii de securitate a României.

Lupta împotriva terorismului trebuie dusă cu respectarea strictă a principiilor democrației, dreptului internațional, demnității umane, a drepturilor fundamentale ale omului, în condițiile în care nu poate exista nici o înțelegere și nici un compromis în relațiile cu teroriștii. Statele și organizațiile angajate trebuie să găsească un echilibru rezonabil și eficient între protecția libertăților și drepturilor democratice, pe de o parte, și - pe de altă parte - restricțiile, constrângerile și măsurile punitive necesare, inclusiv prin asigurarea transparenței responsabile și a dreptului la informare.

În acest cadru, principalele direcții de acțiune ale instituțiilor naționale care au atribuții în domeniul luptei împotriva terorismului vor fi: întărirea cooperării internaționale, inclusiv prin relansarea eforturilor vizând definirea cuprinzătoare a terorismului și stabilirea normelor și procedurilor standard de operare; realizarea consensului între forțele politice, organizațiile non-guvernamentale și societatea civilă cu privire la necesitatea promovării politicii de “toleranță zero” în lupta împotriva terorismului; perfecționarea sistemului național de management al crizelor; o mai bună cunoaștere a structurilor, metodelor și tehnicilor teroriste. Aceasta impune elaborarea unei noi strategii de luptă împotriva terorismului având ca scop: revigorarea bazei doctrinare și normative a întrebunțării forțelor; prevenirea, descurajarea și contracararea pro-activă a pericolului terorist prin acțiuni desfășurate împreună cu Uniunea Europeană, NATO și statele partenere, inclusiv în zonele generatoare de terorism; armonizarea eforturilor politice, diplomatice, ale serviciilor de informații și ale forțelor armate angajate în lupta împotriva terorismului, îndeosebi printr-o mai bună cooperare și coordonare operațională. Această strategie, aptă să legitimeze participarea forțelor naționale la războiul global împotriva terorismului, va genera convergența eforturilor, sprijinul activ al populației și reducerea vulnerabilităților în situații de criză.

Combaterea proliferării armelor de distrugere în masă reprezintă un imperativ major al preocupărilor vizând pacea și securitatea statelor lumii, din cauza amplificării riscului de folosire irațională a rezultatelor dezvoltării științei și tehnologiei moderne. În pofida unor progrese majore privind reducerea arsenalului nuclear strategic, a unor succese importante obținute în implementarea acordurilor internaționale de neproliferare, pericolul distrugerii civilizației umane și a vieții, prin folosirea unor astfel de mijloace, se menține încă ridicat. Sporesc, totodată, riscurile ca armele de distrugere în masă să facă joncțiunea cu terorismul internațional sau ca terorismul nuclear să fie promovat de regimuri iresponsabile. Aceste evoluții pun probleme grave de securitate la adresa cetățenilor, comunităților și instituțiilor.

În plan extern, România sprijină ferm eforturile comunității internaționale democratice pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen și participă activ la formularea și implementarea politicilor și strategiilor NATO și ale Uniunii Europene în domeniu. Ea contribuie, totodată, la eforturile ONU, ale altor organizații internaționale și partenerilor strategici care vizează combaterea proliferării și a încercărilor unor state de a folosi pretextul dezvoltării capacităților nucleare civile pentru producerea de arme de distrugere în masă.

Riscul achiziționării sau producerii de către grupuri teroriste a armelor de distrugere în masă necesită îmbunătățirea politicilor de contraproliferare și neproliferare, perfecționarea sistemului național de control în cooperare cu sistemele

similare ale statelor membre în NATO și Uniunea Europeană, precum și participarea responsabilă la regimurile și acordurile internaționale în vigoare. Toate instituțiile și agențiile cu atribuții în domeniu, precum și organizațiile neguvernamentale și alte instituții de profil sunt chemate să-și sporească eforturile vizând reorganizarea, diversificarea și creșterea eficienței structurilor de acțiune și perfecționarea strategiilor de combatere a proliferării armelor de distrugere în masă, în conformitate cu interesele de securitate ale României și cu obligațiile asumate prin tratate.

Participarea la programele de **neproliferare** se va realiza prin redimensionarea acțiunilor tradiționale (politice, diplomatice, acorduri privind controlul armamentelor și al exporturilor) și armonizarea mecanismelor și proceselor naționale cu cele ale NATO, UE, ONU și AIEA. Principalele direcții naționale de acțiune vor viza: creșterea contribuției României la eforturile comunității internaționale privind respectarea fermă a tratatelor internaționale în domeniul dezarmării și interzicerii armelor de distrugere în masă; întărirea regimurilor și aranjamentelor privind controlul exporturilor și interdicția transferurilor ilegale de materiale nucleare, bacteriologice, chimice și radiologice; participarea la activitățile și acțiunile vizând blocarea accesului ilegal al unor state și organizații la armele de distrugere în masă .

IV. CONSTRUIREA NOII IDENTITĂȚI EUROPENE ȘI EUROATLANTICE

Construcția statutului european și euroatlantic al României reprezintă o altă direcție prioritară de acțiune pe care trebuie canalizate eforturile politice, organizatorice și financiare ale autorităților publice și instituțiilor de securitate.

Alianța Nord-Atlantică - organizație bazată pe comunitatea de valori și interese care se adaptează constant noilor riscuri și amenințări - rămâne principala structură de apărare colectivă capabilă să garanteze securitatea democratică. Garanțiile de securitate de care beneficiem în cadrul NATO - expresie a solidarității euroatlantice - sunt cele mai solide din istoria României. În ultimul deceniu, organizația și-a dovedit viabilitatea, capacitatea de transformare și de extindere, spre a face față noilor riscuri și amenințări. Cooperarea cu statele membre, cu țările participante la programul de Parteneriat pentru Pace și la inițiativele de cooperare regională constituie, pentru România, garanția consolidării securității în spațiul euroatlantic și în zonele adiacente și șansa împărțirii echitabile a riscurilor, costurilor și avantajelor. Dobândirea calității de membru al NATO a adus României certitudini în domeniul securității sale, garanții reale de apărare, accesul la procesul de decizie privind securitatea euroatlantică, dar și obligații corespunzătoare.

În contextul acelorași evoluții, România își va intensifica eforturile privind racordarea la structurile de securitate ale Uniunii Europene, în condițiile în care organizația promovează o politică externă, de securitate și de apărare comună, care - dincolo de dificultățile inerente unui proces atât de complex - avansează în direcția dezvoltării și consolidării cooperării transatlantice. Această cooperare vizează îndeosebi armonizarea contribuției la întărirea păcii și securității internaționale, la lupta împotriva terorismului și proliferării, la soluționarea situațiilor de criză din Europa, Orientul Apropiat și alte zone ale lumii.

Ca parte a acestui spațiu geopolitic, România este conștientă **că securitatea comunității euroatlantice este indivizibilă iar relația transatlantică este fundamentul acesteia**. În concordanță cu o astfel de abordare, România sprijină

activ demersurile vizând reconstrucția și dinamizarea acestei relații, necesitatea unei transformări profunde a Alianței, complementaritatea funcțională în materie de securitate și apărare a NATO și Uniunii Europene, ca și nevoia de evitare a paralelismelor, duplicărilor și a concurenței în domeniul capacităților, structurilor de comandă, strategiilor și doctrinelor. Cooperarea României cu statele membre ale celor două organizații se va desfășura în conformitate cu valorile și interesele naționale, armonizate cu setul de valori și interese pe care cele două organizații democratice le promovează, cu principiile de acțiune ale NATO și UE. .

Procesele de aderare a României la NATO și de integrare în Uniunea Europeană determină modificări substanțiale ale statutului și identității sale strategice. Din această perspectivă, dinamica dezvoltării identității europene și euroatlantice a României, precum și cea referitoare la configurarea unui profil corespunzător potențialului său geostrategic, vor fi reprojecțate la nivel structural și promovate într-un ritm accelerat. Calitatea de membru implică, în mod obligatoriu, configurarea treptată a unui rol specific și activ al României în cadrul celor două organizații și asigurarea resurselor necesare pentru îndeplinirea acestui rol.

În acest sens, România va acționa pentru perfecționarea coordonării politice și strategice a eforturilor de securitate ale celor două organizații, pe baza valorilor și intereselor comune, cu menținerea rolului fundamental al Alianței în apărarea colectivă și securitatea euroatlantică și creșterea contribuției Uniunii Europene la îndeplinirea scopurilor comune, îndeosebi în planul securității paneuropene, euroasiatice, în Orientul Mijlociu și pe continentul african. În acest context, concomitent cu menținerea unui interes major pentru consolidarea capacităților și mecanismelor de apărare colectivă ale Alianței și crearea noilor capacități apte să permită creșterea contribuției sale la pacea și securitatea globală, România va sprijini întărirea rolului politic și de forum de consultări al NATO și sporirea dimensiunii specifice de securitate și apărare a Uniunii Europene, considerând că acestea constituie cea mai eficientă cale de abordare a strategiei globale de contracarare a noilor riscuri și amenințări la adresa securității arealului euroatlantic.

România va lua parte activă la procesul decizional și la dezvoltările conceptuale în cadrul Alianței și își va îndeplini angajamentele asumate atât în privința contribuției cu forțe puse la dispoziția organizației, cât și a participării la operațiunile de gestionare a crizelor sub autoritatea NATO, la acțiunile consacrate contracarării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă, precum și la procesele de reconstrucție a păcii și de promovare a democrației.

În ceea ce privește Uniunea Europeană, România va susține dezvoltarea **politicii externe și de securitate comună** și a politicii europene de securitate și apărare, inclusiv prin creșterea contribuției la capacitățile militare și la cele destinate combaterii terorismului și gestiunii urgențelor civile în spațiul unional. În acest scop, România își va spori participarea la promovarea democrației, păcii, securității și prosperității în cadrul politicii de vecinătate și la operațiunile de gestionare a crizelor regionale și de securizare a fluxurilor energetice și comerciale. Un rol important va reveni aplicării ferme a principiilor și urmării atente a obiectivelor Politicii Europene de Vecinătate, precum și utilizării eficiente a Instrumentului European de Vecinătate. Ele trebuie să devină modalități prioritare de sporire a contribuției la asigurarea unui mediu stabil și sigur în regiunea estică, sud-

estică și pontică, prin derularea de proiecte vizând dezvoltarea ariilor transfrontaliere de interes major pentru securitatea națională.

Concomitent, țara noastră va acorda o atenție sporită și va aloca resurse adecvate pentru protecția eficientă a frontierelor sale, pornind de la premisa că, pe de o parte, aceasta constituie o responsabilitate majoră de securitate națională și, pe de altă parte, îndeplinirea unei obligații importante față de Alianța Nord-Atlantică și Uniunea Europeană. În îndeplinirea obligațiilor privind securizarea frontierei, România urmărește atât creșterea gradului de securitate al cetățenilor săi și cei ai Europei, cât și transformarea granițelor sale într-o punte activă de cooperare și comunicare cu noile democrații din vecinătatea estică a Uniunii Europene.

V. REALIZAREA SECURITĂȚII ȘI STABILITĂȚII REGIONALE ÎNTR-O NOUĂ PARADIGMĂ

În calitatea sa de stat aflat într-o zonă de importanță strategică, România urmărește să joace un rol substanțial în procesul de definire și implementare a politicilor stabilizatoare, de cooperare și asistență de securitate ale NATO și Uniunii Europene, în Europa centrală, de est și de sud-est.

La începutul deceniului precedent, România s-a aflat între două focare majore de instabilitate și conflict. Absența unor strategii anticipative ale comunității internaționale pentru aceste regiuni - strategii capabile să prevină crimele împotriva păcii și umanității - a făcut ca violențele din spațiul ex-iugoslav să fie de lungă durată iar eforturile vizând soluționarea problemelor să sufere de lipsă de coerență și perspectivă. Prin intervenția comunității euroatlantice și prin măsuri de impunere și menținere a păcii luate în ultimii ani, intensitatea conflictelor care au afectat pacea și securitatea în Balcani s-a diminuat în mod semnificativ - iar prin admiterea României și Bulgariei în NATO - situația din regiune a devenit mai sigură și mai stabilă.

Data fiind proximitatea geografică și conexiunile sale regionale, interesul primordial al României în acest domeniu constă în democratizarea, dezvoltarea economică, stabilitatea și orientarea regiunii spre integrarea europeană, simultan cu sporirea importanței României și asumarea unui rol pro-activ mai pronunțat ca factor de securitate regional. În acest context, eforturile strategice vor fi direcționate pentru soluționarea problemelor de securitate care afectează încă Balcanii de Vest și vecinătatea estică a României, în așa fel încât cele două regiuni să poată intra, treptat, într-un proces efectiv de integrare europeană și euroatlantică.

Cooperarea regională în domeniul securității - materializată în existența unui număr mare de organizații - oferă oportunitatea perfecționării mecanismelor comune de evaluare a mediului strategic, de identificare a unei agende comune a riscurilor și a unor instrumente adecvate pentru gestionarea crizelor. Armonizarea eforturilor acestora, orientarea activităților lor în deplină consonanță cu eforturile NATO și ale Uniunii Europene, dar mai ales *creșterea responsabilității statelor sud-est europene, a conducătorilor acestora și a forțelor politice naționale, pentru securitatea regiunii, sporirea contribuției lor la soluționarea stărilor de tensiune, criză și conflict - reprezintă imperativele majore ale noii paradigme de securitate regională.*

În fapt, **soluțiile la problemele regionale trebuie să vină preponderent din cadrul regiunii.** Este timpul ca statele sud-est europene, forțele politice din aceste țări, organizațiile guvernamentale, non-guvernamentale sau civice, conducătorii politici și reprezentanții diferitelor mișcări să-și asume răspunderea directă pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă regiunea. Aceasta impune - pentru

factorii politici responsabili din zonă - o conștiință civică modernă și matură, promovarea fermă a principiilor democratice, respect pentru demnitatea umană, libertatea și identitatea tuturor, preocupare pentru menținerea stabilității frontierelor și încetarea propagandei în favoarea violenței etnice sau religioase și separatismului.

Obiectivul fundamental al acțiunii tuturor acestor factori trebuie să-l reprezinte securitatea democratică, justă și egală pentru toți, și canalizarea eforturilor ce vizează prosperitatea oamenilor spre pregătirea integrării în Uniunea Europeană. Obiectivele României în regiune vizează consolidarea perspectivelor europene ale acestor state, eliminarea riscurilor legate de terorism, de crima organizată și traficul ilegal, precum și edificarea stabilității durabile, bazate pe standarde de democrație, prosperitate, respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În atingerea acestor obiective, Romania va sprijini activ, în conformitate cu principiile dreptului internațional, aplicarea rezoluțiilor Consiliului de Securitate, a deciziilor și recomandărilor Consiliului Europei și ale OSCE, și va contribui eficient, împreună cu statele din regiune, la înfăptuirea măsurilor și programelor politice, economice și de securitate în cadrul NATO și UE. În acest domeniu, prioritară este înlăturarea blocajelor din calea soluționării diferendelor și stărilor de tensiune, care să permită dezvoltarea instituțiilor democratice, să genereze securitate și să deschidă perspectivele prosperității, prin respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și promovarea multiculturalismului.

Într-un astfel de registru modern, vor fi abordate și preocupările legitime ale societății românești privind îmbunătățirea statutului juridic, a condițiilor de viață și a tratamentului de care se bucură comunitățile românilor din alte state, conform cu normele internaționale, cu standardele europene și angajamentele asumate prin acorduri bilaterale.

VI. ROMÂNIA - VECTOR DINAMIC AL SECURITĂȚII ȘI PROSPERITĂȚII ÎN REGIUNEA MĂRII NEGRE

Ca stat de graniță al Uniunii Europene și ca membru al NATO, România are interesul major de a se învecina cu state stabile, democratice și prospere, deoarece numai acestea sunt capabile să mențină pacea și buna-înțelegere în relațiile dintre ele, să creeze comunități regionale pluraliste și să aibă un comportament predictibil în domeniul securității. **Construirea unui climat de securitate și prosperitate în zona Mării Negre reprezintă o direcție distinctă de acțiune a acestei strategii.**

România are un interes strategic fundamental ca regiunea extinsă a Mării Negre să fie stabilă, democratică și prosperă, strâns conectată la structurile europene și euroatlantice. Subsumat acestui interes, obiectivul strategic al țării noastre - vector dinamic al securității democratice, stabilității și prosperității economice - este acela de a stimula o implicare europeană și euroatlantică mai puternică în regiune.

Localizată la interferența a trei zone de importanță deosebită - Europa, Orientul Mijlociu și Asia Centrală - regiunea Mării Negre este o zonă principală de tranzit pentru resurse energetice și, totodată, un spațiu important de manifestare a unor riscuri asimetrice și focare de conflict, având un impact semnificativ asupra securității euroatlantice. Departe de a fi considerată o simplă zonă-tampon sau periferică, regiunea Mării Negre este un **conector de importanță strategică**, situat pe coridorul ce leagă comunitatea euroatlantică (în calitate de furnizor de securitate și consumator de energie) de arealul Orientul Mijlociu - Regiunea Caspică - Asia

Centrală (în calitate de furnizor de energie și consumator de securitate). Din punct de vedere energetic, regiunea Mării Negre este principalul spațiu de tranzit și - într-o măsură importantă - o sursă pentru energia ce se consumă în Europa, în timp ce prognozele întrevăd creșterea substanțială a ponderii sale în următoarele decenii.

Din punct de vedere al provocărilor de securitate, regiunea este o oglindă fidelă a noilor riscuri și amenințări și un virtual poligon periculos pentru experimentarea lor. În rândul acestora trebuie menționate: terorismul internațional; proliferarea armelor de distrugere în masă și a mijloacelor de transport la țintă; conflictele locale; traficul ilegal de armament, muniții și explozivi; traficul de droguri; migrația ilegală și traficul de ființe umane; guvernarea inefficientă, minată de corupție endemică și criminalitate organizată, caracterizată prin deficit democratic și incapacitatea exercitării corespunzătoare a atribuțiilor conferite statelor suverane.

Regiunea Mării Negre este cea mai bogată parte a Europei în conflicte separatiste, stări de tensiune și dispute. Conflictele separatiste din estul Republicii Moldova (regiunea nistreană), estul și nordul Georgiei (Abhazia și Osetia de Sud), vestul Azerbaidjanului (Nagorno-Karabah), sudul Federației Ruse (Cecenia și alte republici sau regiuni autonome din Caucazul de Nord), alte mișcări separatiste de mai mică amploare și intensitate, precum și stările de tensiune legate de unele dispute teritoriale sau de frontieră, reprezintă grave amenințări la adresa securității regiunii și creează pericolul reizbucnirii unor confruntări violente.

Criminalitatea transfrontalieră constituie o realitate emblematică a regiunii. Activitățile infracționale de această natură se desfășoară pe uscat și pe apă, au conexiuni cu grupările teroriste internaționale și sunt favorizate de regimurile separatiste și de prezența ilegală a unor trupe străine pe teritoriul noilor democrații. Criminalitatea transfrontalieră riscă să afecteze grav guvernarea unor state din regiune, să genereze instabilitate și anarhie, să favorizeze manifestările violente și să creeze pericolul întreruperii fluxurilor vitale de aprovizionare cu energie.

Contracurarea acestor riscuri și amenințări este o responsabilitate primordială a statelor riverane Mării Negre. Ele trebuie să fie, în primul rând, conștiente de existența acestor pericole și sunt obligate să dezvolte politici interne, externe și de securitate capabile să neutralizeze fenomenele negative în interiorul propriilor granițe și să se abțină de la sprijinirea, în orice fel, a mișcărilor separatiste, a organizațiilor extremiste sau teroriste, a activităților infracționale. Țările riverane Mării Negre trebuie să coopereze activ și eficient, să promoveze măsuri destinate creșterii încrederii în regiune și să-și îndeplinească cu bună credință obligațiile privind reducerea armamentelor convenționale și retragerea forțelor militare staționate ilegal pe teritoriul altor state.

În același timp, pornind de la caracterul indivizibil al securității în spațiul euroatlantic în acord cu cerințele globalizării, de la nevoia unui tratament egal pentru toate entitățile care au interese în zonă - inclusiv NATO și Uniunea Europeană - România apreciază că regiunea Mării Negre este un spațiu geopolitic deschis comunității democratice internaționale, în cadrul căruia se pot manifesta plener statele aliate, partenere și prietene. În acest scop, România promovează activ ideea necesității unei strategii euroatlantice pentru regiunea Mării Negre, luând în considerare experiența abordării concertate NATO-UE în procesul de stabilizare din Europa de sud-est și nevoia unui echilibru apt să favorizeze opțiunea democratică a

statelor, să preîntâmpine agravarea riscurilor și amenințărilor și să contribuie eficient la soluționarea conflictelor și stărilor de tensiune. Extinderea responsabilităților Uniunii Europene în stabilizarea și reconstrucția regiunii, consolidarea prezenței și a contribuției Alianței Nord-Atlantice și a Programului de Parteneriat pentru Pace la procesele de promovare a democrației, păcii și securității, ca și prezența unor capacități operaționale americane în regiune, reprezintă factori capabili să contribuie la fundamentarea unei astfel de strategii.

În acest context, prioritare pentru România sunt armonizarea și eficientizarea proceselor instituționale de cooperare în curs de desfășurare, prevenirea competiției sau a tentațiilor hegemonice și stabilirea unui nou cadru de dialog și cooperare la care să participe toate statele și organizațiile democratice interesate. În acest sens, România acționează ferm pentru organizarea **Forumului Mării Negre pentru Dialog și Cooperare** - inițiativă consacrată preponderent promovării democrației și dezvoltării economice, securității energetice, creșterii încrederii, consolidării stabilității, păcii și securității. În acest scop, România va coopera strâns cu statele riverane Mării Negre - Bulgaria, Georgia, Federația Rusă, Republica Moldova, Turcia și Ucraina -, cu celelalte state din vecinătatea apropiată, precum și cu alte state membre ale comunității euroatlantice. Concomitent, România va sprijini activ procesul de constituire - în acest spațiu - a unei euro-regiuni de dezvoltare aptă să faciliteze cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene, să stimuleze dezvoltarea infrastructurii energetice și de transport, să promoveze comerțul, investițiile și perfecționarea mecanismelor economiei de piață.

În ceea ce privește problematica soluționării **conflictelor înghețate**, România va folosi noua fereastră de oportunitate pentru menținerea ei pe agenda politică a principalilor actori de securitate, va promova strategii politice și diplomatice active și se va implica mai eficient în funcționarea mecanismelor ce vizează soluționarea prin mijloace pașnice a acestor conflicte. Ineficiența unora dintre mecanismele folosite până în prezent pentru soluționarea conflictelor impune necesitatea reanalizării lor și o implicare mai activă a statelor și organizațiilor care pot aduce o contribuție pozitivă în acest scop. Este necesar ca, în cadrul unei astfel de strategii, să fie definit un set de principii, norme și reguli de conduită unitare, conforme cu interesele oamenilor, comunităților și statelor din zonă, cu interesele de securitate ale comunității euroatlantice și cu prevederile dreptului internațional, apte să răspundă adecvat diferențelor specifice fiecărui conflict în parte. Setul de principii, norme și reguli de conduită ar putea cuprinde obligații referitoare la: nerecunoașterea regimurilor separatiste și neîncurajarea lor în orice formă; contracararea fermă a terorismului și a altor activități asociate terorismului; retragerea trupelor străine staționate ilegal în perimetrul diferitelor enclave; evacuarea depozitelor de armament, muniții și explozivi sub control internațional; desființarea formațiunilor paramilitare constituite de regimurile ilegale pe teritoriul regiunilor separatiste.

România urmărește implicarea directă în procesul de soluționare pașnică a conflictelor și disputelor din proximitatea strategică, atât prin acțiuni naționale cât și în format multilateral, vizând promovarea democrației, sprijinirea eforturilor de apropiere de structurile europene și euroatlantice și a celor având ca scop construcția securității și prosperității. Interesul României este ca procesele de extindere ale celor două organizații să nu conducă la crearea unor noi linii de separație.

Pe temeiul relațiilor speciale dintre România și Republica Moldova și în consens cu responsabilitățile firești ce decurg din comunitatea de istorie, limbă și cultură, cu principiul “o singură națiune - două state” și cu spiritul politicii europene de vecinătate, **vom acorda o atenție deosebită cooperării cu Republica Moldova.** România are datoria politică și morală de a sprijini acest stat în parcurgerea procesului de modernizare, democratizare și integrare europeană, de a face tot ce este posibil pentru a susține - din punct de vedere politic, economic și diplomatic - principiul suveranității și integrității sale teritoriale, precum și pentru a spori contribuția noastră la extinderea spațiului de securitate și prosperitate. În acest scop, vom continua să monitorizăm cu atenție evoluția conflictului separatist din raioanele estice ale Republicii Moldova, să contribuim activ la identificarea unor soluții viabile - bazate pe democratizarea și demilitarizarea regiunii, pe retragerea trupelor și armamentelor staționate ilegal - și să sprijinim implicarea decisivă, în procesul de pace, a Uniunii Europene și Statelor Unite.

Un rol important în cadrul procesului de cooperare la Marea Neagră va reveni **dimensiunii economice.** România va desfășura o politică externă și de cooperare economică marcată de pragmatism și de folosire a instrumentelor oferite de formatele bilaterale și multilaterale pentru participarea la proiectele economice cu impact major în consolidarea democrației, securității și stabilității. Eforturile vor viza, cu prioritate, dezvoltarea coridoarelor energetice și de transport capabile să conecteze economic și comercial regiunea pontică cu statele comunității euro-atlantice și să permită o valorificare superioară a potențialului oferit de porturile maritime și fluviale din regiune, concomitent cu o atenție sporită acordată protecției mediului și restabilirii funcționalității multiple a eco-sistemului Dunăre-Marea Neagră.

Se va urmări, totodată, dezvoltarea unor programe prin care vor fi sporite capacitățile naționale și regionale de monitorizare și intervenție rapidă pentru prevenirea și contracararea riscurilor de securitate provenite din spațiul maritim. Vor fi susținute, totodată, inițiativele vizând sporirea capacității regionale de răspuns la crize și de contracarare a amenințărilor asimetrice, precum și cele prin care va fi îmbunătățit cadrul legislativ necesar pentru creșterea încrederii.

VII. SECURITATEA INTERNĂ ÎNTR-O ABORDARE SISTEMICĂ ȘI CUPRINZĂTOARE

Apariția unor riscuri și amenințări internaționale de factură nouă, evoluția complexă a mediului intern, precum și modificarea substanțială a statutului de securitate al României în plan internațional impune o abordare nouă, într-o manieră integratoare, sistemică și comprehensivă a obiectivelor de securitate internă. Absența unui pericol previzibil privind un posibil atac extern face ca, în condițiile actuale și într-o perspectivă previzibilă, sarcina protejării valorilor și libertăților, a vieții oamenilor și a bunurilor lor să nu mai poată fi concepută în termenii apărării teritoriale din perioada războiului rece.

În același timp, experiența atentatelor teroriste de mare amploare din Statele Unite, din alte state - europene, asiatice și africane - precum și experiența unor dezastre naturale de mari proporții, pun în evidență necesitatea unor strategii adecvate pentru protecția și apărarea vieții, libertății și demnității umane, precum și a bunurilor și activităților pe teritoriul național, în condiții deosebite de pericol.

Securitatea internă reprezintă ansamblul activităților de protecție, pază și apărare a locuitorilor, comunităților umane, infrastructurii și proprietății împotriva amenințărilor asimetrice de factură militară sau non-militară, precum și a celor generate de factori geo-fizici, meteo-climatici ori alți factori naturali, care pun în pericol viața, libertățile, bunurile și activitățile oamenilor și ale colectivităților, infrastructura și activitățile economico-sociale, precum și alte valori, la un nivel de intensitate și amploare mult diferit de starea obișnuită.

Securitatea internă privește siguranța cetățeanului și securitatea publică, securitatea frontierelor și cea a transporturilor, protecția infrastructurii critice și cea a sistemelor de aprovizionare cu resurse vitale. Ea include, de asemenea, securitatea socială și asigurarea stării de legalitate, contracararea criminalității organizate și securitatea activităților financiar-bancare, securitatea sistemelor informatice și a celor de comunicații, protecția împotriva dezastrelor și protecția mediului.

Sarcina asigurării securității interne este complexă și interdependentă. Ea implică responsabilități din partea unui număr mare de instituții și agenții. Aceste responsabilități revin preponderent: administrației publice și structurilor de securitate și ordine publică, precum și celor care se ocupă cu protecția civilă, securitatea frontierelor și garda de coastă; structurilor de informații, contrainformații și securitate; organismelor de prevenire a spălării banilor și de control al importurilor și exporturilor strategice. În situații excepționale, unele activități se execută de către structurile militare. Atribuții importante revin, de asemenea, gărzii financiare și structurilor vamale, gărzii de mediu și structurilor de specialitate care veghează la sănătatea populației și a animalelor, precum și celor de protecție a consumatorilor. Un alt set revine operatorilor industriali și de servicii care desfășoară activități de importanță vitală sau periculoase, ori care implică un mare număr de oameni sau interese sociale majore.

Având în vedere amplificarea riscurilor generate de posibilitatea producerii unor acțiuni teroriste, inclusiv prin utilizarea unor mijloace radioactive, chimice sau bacteriologice, sau prin provocarea de sabotaje, distrugerii ori modificări funcționale periculoase, precum și riscul sporit de producere a unor dezastre industriale sau naturale, sarcina asigurării securității interne devine tot mai complexă. Nevoia de identificare profesionistă a problemelor, de stabilire a cadrului conceptual de organizare și de acțiune, precum și necesitatea racordării la exigențele promovate de Uniunea Europeană, determină un interes sporit din punctul de vedere al securității naționale pentru un domeniu atât de vast, de complex și de vulnerabil, cu impact direct asupra vieții oamenilor.

Contracararea pro-activă și eficientă a **terorismului** constituie prioritatea numărul unu a securității interne. În acest scop, pe temeiul responsabilității pentru securitatea cetățenilor săi și în conformitate cu obligațiile asumate în procesul de integrare, statul român trebuie să-și mobilizeze resursele și instrumentele aflate la dispoziție pentru următoarele obiective: descoperirea la timp, prevenirea, combaterea și zădărnicierea activităților și acțiunilor teroriste pe teritoriul național; protecția instituțiilor, a cetățenilor români și a străinilor aflați în România împotriva atacurilor teroriste; interzicerea folosirii teritoriului României pentru pregătirea unor acțiuni teroriste împotriva altor state.

În contextul eforturilor vizând consolidarea securității interne, lupta împotriva terorismului vizează, în mod prioritar, creșterea gradului de protecție a cetățenilor, comunităților și colectivităților umane, a instituțiilor statului și organizațiilor civice, a infrastructurii economice, de transport și de asigurare a funcțiilor sociale vitale, a misiunilor diplomatice, obiectivelor și activităților militare, precum și a altor obiective de interes național. Acțiunile ce au ca scop îndeplinirea acestor obiective se desfășoară pe întreg teritoriul național și trebuie văzute atât ca o problemă de securitate publică și de siguranță a cetățeanului ce trebuie soluționată prin mijloace polițienești și de impunere a legii, cât și ca o problemă ce trebuie rezolvată prin activitatea de informații, contrainformații și securitate sau prin mijloace de natură militară.

În mod corespunzător vor trebui abordate și **măsurile de contra-proliferație**. Acestea vizează atât perfecționarea cadrului legislativ și organizatoric, cât și activitatea desfășurată la nivelul comunității de informații, poliției de frontieră, al instituțiilor de ordine publică și al altor agenții guvernamentale, pentru a preveni procurarea, transportul sau transferul componentelor, substanțelor, cunoștințelor sau tehnologiilor specifice producerii armelor de distrugere în masă, mijloacelor de transport la țintă și materialelor radioactive sau cu dublă utilizare, către grupări teroriste, ori către alte organizații criminale sau state ostile.

Din perspectiva securității interne, pentru siguranța cetățeanului, prezintă, de asemenea, o importanță deosebită sistematizarea, perfecționarea și creșterea eficienței strategiilor de **prevenire și combatere a criminalității**, având ca scop reducerea riscului, frecvenței și consecințelor unor infracțiuni deosebit de periculoase - omorul, tâlhăria, atentatele la adresa integrității corporale, lipsirea de libertate și consumul de droguri. Eforturile trebuie focalizate asupra următoarelor obiective: protecția comunităților locale; protecția specială a unităților de învățământ și a altor instituții și locuri frecventate preponderent de copii și tineri; măsuri adecvate de protecție pentru cei care trăiesc într-un mediu cu risc infracțional ridicat; mecanisme eficiente de comunicare și parteneriat între poliție și reprezentanții comunităților locale; informarea publicului despre diferite modalități de prevenire a criminalității; o mai bună cooperare între jandarmerie și poliție; acțiuni concrete și ferme care să modifice, în cel mai scurt timp, statutul României de țară de origine, de tranzit și de destinație a traficului cu droguri, arme și ființe umane.

Sunt necesare, de asemenea, eforturi deosebite pentru contracararea activităților ce pun în pericol siguranța mijloacelor de transport și a căilor de comunicații, a rețelelor de alimentare cu energie și alte resurse vitale, a celor informatice și de telecomunicații, pentru ca securitatea individuală, securitatea comunităților și a mediului de afaceri să atingă standardele europene în materie.

Perfecționarea mecanismelor de gestionare a crizelor reprezintă un alt deziderat major al securității interne. În epoca globalizării, granița dintre riscurile interne și cele externe, cu efecte asupra securității cetățenilor, comunităților sau statului devine tot mai puțin relevantă, iar efectele posibile ale unor amenințări catastrofale - tot mai greu de anticipat. Reducerea influenței riscurilor la adresa securității, printr-o postură activă în domeniul prevenirii conflictelor și gestionarea crizelor, vor constitui coordonate permanente ale politicii de securitate a României.

Dinamica stărilor de tensiune și crizelor recente au scos în evidență necesitatea unei abordări mai cuprinzătoare, utilizând întreaga gamă de instrumente politice, diplomatice, militare și civile de gestionare a acestora, în așa fel încât contracararea eficientă a riscurilor și amenințărilor să fie cu adevărat posibilă. Pe plan intern, pericolul transformării unor riscuri, precum tendințele separatiste, mișcările anarhice și alte acțiuni violente sau a riscurilor de mediu (inundații catastrofale, cutremure, accidente nucleare etc.) în amenințări majore la adresa securității naționale este posibil și trebuie abordat într-o manieră sistematică și anticipativă.

Pentru a acționa eficient pe întreg spectrul de crize, România trebuie să implementeze un sistem național integrat de management al crizelor ce va articula, într-o rețea modernă și funcțională, toate structurile naționale cu atribuții în acest domeniu - civile și militare, din administrația centrală și locală - și va asigura coordonarea eficientă a resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură folosite pentru prevenirea pericolelor, controlul manifestărilor, lichidarea consecințelor și restabilirea stării de normalitate. Acest sistem va urmări asigurarea unui nivel optim de pregătire și planificare operațională și de funcționalitate a tuturor structurilor de decizie și execuție cu responsabilități în domeniu, pentru gestionarea întregului spectru al crizelor.

În același timp, prin orientarea spre misiuni, sistemul va putea să răspundă oportun și adecvat diferitelor situații de criză, asigurând autonomia subsistemelor componente, astfel încât acestea să poată deveni operaționale și să reacționeze în funcție de natura și amploarea crizei. La nivel național, va fi realizată armonizarea legislativă și procedurală cu sistemul de gestiune a crizelor de securitate, stărilor de tensiune din domeniul securității publice și a urgențelor civile din NATO și Uniunea Europeană. Pentru a acționa eficient la nivelul celor două organizații, România va contribui la finalizarea conceptuală și implementarea sistemului NATO de răspuns la crize, precum și a prevederilor acordului cu Uniunea Europeană privind cadrul de participare la operațiuni de gestionare a crizelor.

Dezvoltarea mecanismelor, normelor, procedurilor, structurilor, forțelor și mijloacelor destinate pentru managementul crizelor va viza cu prioritate: soluționarea crizelor și gestiunea consecințelor în caz de criză provocate de acțiuni teroriste; limitarea efectelor, înlăturarea consecințelor și restabilirea activității normale în caz de atac cu arme de distrugere în masă sau de accidente implicând substanțe radioactive, chimice sau biologice; prevenirea și înlăturarea efectelor inundațiilor și a altor consecințe provocate de schimbările climatice majore; prevenirea, înlăturarea efectelor și restabilirea funcționării sistemelor economico-sociale în caz de cutremur major; restabilirea activității normale în caz de întrerupere a fluxurilor vitale - energetice, alimentare, medicale, de comunicații etc; înlăturarea urmărilor accidentelor industriale; prevenirea și contracararea efectelor pandemiilor.

VIII. REPERELE BUNEI GUVERNĂRI: ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ PROFESIONISTĂ ȘI EFICIENTĂ; JUSTIȚIE DEMOCRATICĂ; COMBATĂTEREA CORUPȚIEI

Buna guvernare constituie, în prezent, o condiție esențială a securității și prosperității, instrumentul prin care democrația trece din planul conceptelor și al teoriilor, în planul vieții reale. Ea este unitatea de măsură cumulativă prin care viața socială validează rezultatul alegerilor democratice, probează realismul programelor și capacitatea forțelor politice de a-și îndeplini promisiunile cu stricta respectare a standardelor democratice. Buna guvernare evaluează succesul măsurilor ce vizează combaterea insecurității, inechității și sărăciei și stabilește corecțiile necesare.

Principalii factori implicați în acest proces sunt statul și societatea civilă, statul de drept reprezentând o caracteristică esențială a bunei guvernări. Organismele statului care participă la realizarea guvernării democratice sunt: puterea legislativă; puterea executivă; puterea judecătorească; autoritățile publice locale. Actorii nestatali principali sunt: mass-media; partidele politice; sindicatele, patronatele și alte organizații profesionale; organizațiile non-guvernamentale și alte forme de participare ale societății civile; organismele de conducere ale companiilor.

Experiența trecutului arată că buna guvernare s-a aflat uneori în pericol, ca urmare a activității unor grupuri de interese nelegitime sau forțe nedemocratice care - folosind vulnerabilitățile sistemului - au încercat să influențeze exercitarea puterii în folos propriu, ori să schimbe puterea democratică prin acțiuni violente sau anarhice. Prin amploarea lor, unele dintre acțiunile de acest fel au afectat îndeplinirea unor obiective strategice vitale ale României, îndeosebi cele privind integrarea în structurile politice, economice și de securitate europene și euroatlantice.

Eficiența administrației publice constituie o condiție esențială pentru asigurarea securității și prosperității cetățenilor României. Pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană a pus în evidență faptul că atât eficiența reală a administrației, cât și imaginea publică a acesteia pot fi afectate de o serie de factori, între care: corupția; birocrăția excesivă; expertiza redusă în domenii de importanță vitală; lipsa de realism a programelor; insuficienta autoritate a justiției; capacitatea redusă a autorităților publice de a gestiona urgențele civile. Eliminarea sau corectarea acestor aspecte reprezintă o prioritate a actualei administrații.

În prezent, România are instituții democratice mai puternice, aflate într-un proces dinamic de consolidare și perfecționare, și capabile să asigure funcționarea normală a statului. Economia de piață funcțională, instituții credibile și responsabile puse în slujba cetățeanului, justiție independentă și structuri corespunzătoare pentru aplicarea legii sunt reperele majore ale unei funcționări stabile și democratice a statului, pe baza valorilor și principiilor ce definesc statutul României de membră a comunității europene și euroatlantice. Din această perspectivă, orice derapaj major în asigurarea unei asemenea calități în acțiunea administrației poate fi privit ca posibil risc la adresa securității naționale. Factorii de risc identificați în ultimii ani în funcționarea coerentă, eficientă și în spiritul deplin al democrației și legalității, a componentelor strategice ale administrației publice reprezintă - în viziunea actualei strategii - ținte de permanentă analiză și acțiune.

În ultimii ani, **calitatea și capacitatea de acțiune a administrației publice** a generat o serie de preocupări pe parcursul procesului de pregătire pentru aderare. Exigențele aderării și asigurarea compatibilității administrative și instituționale cu sistemul Uniunii Europene impun o serie de acțiuni având ca scop: consolidarea

instituțională și a autorității administrației publice; funcționarea sa în deplină transparență și cu respectarea strictă a legalității; implementarea efectivă a unor politici privind descentralizarea și autonomia locală.

O administrație publică democratică și eficientă presupune **îmbunătățirea radicală a capacității instituționale la nivel central și local**, în condițiile în care numai prin folosirea corespunzătoare a pârgurilor administrative - respectiv prin asigurarea transparenței, corectitudinii și responsabilității în îndeplinirea funcției publice și în cheltuirea banului public - se poate asigura creșterea reală a calității vieții cetățenilor. Pentru aceasta, instituțiile administrației publice trebuie să fie competente, suplă, adaptabile la noile cerințe și puse în slujba cetățeanului. În procesul de integrare europeană, ele trebuie să fie capabile să pună în practică politicile de dezvoltare regională și să asigure folosirea integrală, eficientă și legală a fondurilor structurale și de sprijin.

Ca pilon major al bunei guvernări, **consolidarea independenței și eficienței justiției și creșterea încrederii populației în actul de justiție** reprezintă o altă prioritate importantă, menită să garanteze calitatea europeană a acestei activități. Direcțiile de acțiune în acest domeniu vor amplifica dezvoltările pozitive înregistrate până în prezent, precum și rezultatele confirmate de partenerii europeni, în evaluările de etapă, cu privire la pregătirea pentru aderare la Uniunea Europeană. Este, însă, de înțeles faptul că justiția - ca serviciu public - trebuie să parcurgă întregul program de transformare, pentru a deveni eficientă și credibilă. În contextul acestui efort național, instituțiile statului sunt chemate să asigure condițiile necesare - legislative, organizatorice, umane și materiale - pentru ca sarcina transformării radicale a justiției și aportul ei la îndeplinirea obiectivului strategic de integrare să devină posibile.

Îndeplinirea acestor deziderate este sarcina primordială și responsabilitatea majoră a organismelor competente care guvernează activitatea justiției, în condițiile în care integrarea României în Uniunea Europeană depinde într-o măsură importantă de modul în care justiția română își va proba independența, caracterul nepartizan, profesionalismul, capacitatea de acțiune în condițiile statului de drept și **eficiența reală în lupta împotriva mării corupții**. Până în prezent, eforturile factorilor participanți la îndeplinirea obiectivelor naționale au avut ca rezultat principal reducerea substanțială și punerea fenomenului corupției sub control, crearea mecanismelor adecvate de acțiune, începutul unor modificări de mentalitate în rândul populației și un proces de schimbare a percepției publice.

În prezent, pentru lupta împotriva corupției, este imperativ ca instituțiile să funcționeze, să colaboreze și să fie integrate într-un sistem în care informațiile vitale trebuie să circule în mod profesionist, în condiții de legalitate și în mod oportun, responsabilitățile să fie clare și să nu se suprapună, iar atribuțiile să fie îndeplinite în limitele legii, la timp și cu eficiență maximă.

IX. CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ȘI A CARACTERULUI PERFORMANT AL ACTIVITĂȚII ECONOMICO-SOCIALE

O economie puternică, performantă și competitivă, macro-stabilă, dinamică sub raportul ritmului de creștere și adaptabilă funcțional, reprezintă un pilon important al securității, asigurând condiții pentru securitatea economică și socială, interesul majorității populației pentru susținerea instituțiilor democratice și baza necesară pentru promovarea inițiativelor vizând prosperitatea și securitatea națiunii.

Consolidarea și perfecționarea activității instituțiilor de piață, pe baza principiului liberei concurențe și al solidarității sociale este un obiectiv prioritar. Ea reprezintă baza unei dezvoltări economice sănătoase, capabilă să asigure integrarea efectivă a României în Uniunea Europeană, încadrarea în exigențele globalizării, accesul normal la resurse și pe piețele internaționale, rezistența la fluctuațiile economice majore. Dezvoltarea economică susținută, capabilă să atragă investiții strategice, să genereze locuri de muncă și să producă resurse pentru protecția socială, reprezintă singura cale aptă să conducă la reducerea semnificativă a decalajelor ce despart România de media europeană. Ea va contribui, totodată, la eliminarea sărăciei extreme ca fenomen, la reducerea substanțială a numărului oamenilor cu venituri situate sub pragul european al sărăciei și la realizarea unui echilibru social capabil să stimuleze creșterea ponderii și consolidarea clasei de mijloc. Realizarea, pentru prima dată în istoria României, a unui sistem complex și eficient de securitate socială, capabil să stimuleze munca, performanța, capitalul și solidaritatea participanților la procesele economico-sociale, va reprezenta o contribuție esențială la consolidarea securității naționale.

Dezvoltarea economică accelerată - ca premiză a bunăstării și securității - depinde în mod hotărâtor de **gradul de competitivitate a națiunii**. România poate deveni cu adevărat competitivă numai în măsura în care vom avea o societate bine educată, orientată spre cunoaștere, capabilă să valorifice la maximum resursele de inteligență și creativitate, pornind de la convingerea că o forță de muncă bine pregătită și flexibilă reprezintă o condiție esențială pentru succesul integrării europene și al valorificării oportunităților oferite de globalizare. Aceasta impune asigurarea accesului tuturor cetățenilor, inclusiv a celor din mediul rural și din zonele defavorizate, la o educație de calitate pe tot parcursul vieții și vizează transformări profunde în domeniul **educației, cercetării și dezvoltării**.

În acest scop, **sistemul de învățământ** trebuie edificat în funcție de noile realități: intrarea României în Uniunea Europeană, oferta europeană de pe piața muncii, necesitatea compatibilizării învățământului românesc cu sistemele europene de educație și formare profesională. El trebuie să asigure stimularea educației permanente, modernizarea rapidă a învățământului public și consolidarea instituțiilor private de învățământ, reforma educației timpurii, creșterea capacității instituționale pentru elaborarea și gestionarea proiectelor, cât și susținerea, în manieră integrată, a educației, cercetării și inovării. Creșterea competitivității României pe piețele globale va fi susținută și prin politici și programe de facilitare a accesului firmelor la rezultatele **cercetării-dezvoltării**, opțiuni ce implică eforturi organizatorice importante dar și un efort bugetar deosebit. Creșterea volumului fondurilor alocate trebuie să fie însoțită de stabilirea judicioasă a priorităților strategice.

Accelerarea modernizării economice și menținerea unui ritm rapid de creștere sustenabilă necesită, de asemenea, **îmbunătățirea radicală a stării de sănătate a populației și realizarea unui nou echilibru social**, printr-un sistem de solidaritate capabil să garanteze securitatea economică, socială și de sănătate a tuturor participanților la proces.

Un rol important în garantarea securității naționale - prin prisma condițiilor economico-sociale - revine asigurării **securității energetice prin adaptarea operativă și optimizarea structurii consumului de resurse energetice primare și**

creșterea eficienței energetice. În acest scop, se va acționa cu prioritate pentru: reducerea dependenței de aprovizionarea din regiuni instabile sau din state care folosesc energia ca instrument de presiune politică; accelerarea programelor de producere a energiei în centrale nucleare; relansarea preocupărilor vizând creșterea producției de hidro-energie și de energie bazată pe tehnologiile moderne de folosire a cărbunilor. Un rol important trebuie să revină producției de energie din surse regenerabile sau alternative și creșterii eficienței energetice în mediul industrial și casnic. Programele de măsuri în acest domeniu vor fi corelate cu strategiile Uniunii Europene vizând securitatea energetică.

O direcție specială de acțiune, cu implicații majore în îndeplinirea obiectivelor securității naționale o reprezintă **restructurarea, dezvoltarea și modernizarea industriei de apărare.** Parte componentă importantă a economiei naționale, aceasta trebuie să depășească starea de stagnare și provizorat și să evolueze rapid pe coordonatele eficientizării și ale interoperabilității cu industria de apărare europeană, în conformitate cu cerințele securității naționale. Eforturile vizând acest proces vor fi orientate în special în următoarele direcții: privatizarea, restructurarea, modernizarea și re tehnologizarea capacităților industriei de apărare, prin cooperare cu firme din cadrul Uniunii Europene și al altor parteneri din NATO; racordarea întreprinderilor românești de profil la activitățile Agenției Europene de Apărare; proiectarea gamei de produse în funcție de necesitățile reale ale instituțiilor de securitate românești.

X. MODERNIZAREA INSTITUȚIILOR CARE AU RESPONSABILITĂȚI ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII NAȚIONALE

România a parcurs o etapă de evoluții profunde în acest domeniu. Obiectivul principal al acestei etape a fost atingerea parametrilor specifici statului de drept și integrarea în Alianța Nord-Atlantică. În acest context, în ultimii 15 ani, accentul a fost pus pe reforma și reconstrucția structurilor de securitate, pe consolidarea controlului democratic asupra acestora.

În contextul noului mediu de securitate, imperativul evoluției democratice și profesionale a instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale are nevoie de o nouă abordare - sistemică, profundă și cuprinzătoare - în condițiile în care ele trebuie să acționeze permanent într-un regim de coordonare profesionistă și eficientă. Ca urmare, reforma sectorului de securitate impune **transformarea** profundă a instituțiilor, creșterea calității actului de conducere, o mai bună coordonare națională a acestora și asigurarea integrării lor funcționale în sistemele de securitate din care România face parte. Eforturile vor viza consolidarea și profesionalizarea controlului civil asupra forțelor care au responsabilități în domeniul securității naționale și se vor focaliza asupra structurilor, normelor, relațiilor, misiunilor, instruirii și resurselor sistemului, cu stricta respectare a principiilor democrației, eficienței, transparenței și non-partizanatului politic.

Principalele direcții de acțiune în acest scop sunt: transformarea profundă a mecanismelor de proiectare, implementare, control și evaluare a politicii externe, de securitate și apărare; creșterea gradului de expertiză a personalului ce realizează controlul democratic asupra instituțiilor care au responsabilități în domeniul securității naționale; crearea unui sistem modern, eficient și participativ de proiectare, planificare și evaluare a politicii de securitate; fundamentarea unui nou cadru legislativ privind transformarea instituțiilor care au responsabilități în domeniu,

în acord cu cerințele noului mediu de securitate; elaborarea și implementarea unei noi concepții privind rolul politicii de apărare în cadrul politicii de securitate pentru a face față noilor provocări; construcția comunității naționale de informații, având ca scop creșterea eficienței, sporirea responsabilității și optimizarea folosirii resurselor în combaterea noilor riscuri și amenințări la adresa securității naționale; îmbunătățirea comunicării și transformarea sistemului de educație, prin îmbunătățirea programelor de pregătire și dezvoltarea cercetării având ca obiectiv securitatea națională.

Având în vedere complexitatea deosebită a acestor obiective, acțiunile vor fi focalizate asupra transformării în următoarele domenii: **politică externă; apărare; activitatea de informații, contrainformații și securitate.**

O politică externă dinamică și creativă: Diplomația constituie un instrument indispensabil de apărare împotriva amenințărilor la adresa securității naționale, o parte importantă a mecanismului de planificare și implementare a politicii de securitate. Apartenența României la NATO și Uniunea Europeană determină orientarea politicii externe spre valorificarea noului statut în beneficiul țării și al securității regionale.

Politica externă asigură concordanta dintre obiectivele securității naționale și manifestarea externă a României, joacă rolul de interfață între eforturile interne și mediul extern. Ea contribuie la realizarea obiectivelor securității naționale printr-o diplomatie activă, creativă și pragmatică, orientată spre: găsirea de soluții politice la situații conflictuale, îndeosebi la cele din vecinătatea țării noastre; promovarea bunei vecinătăți și a cooperării regionale; promovarea intereselor naționale în cadrul organizațiilor multilaterale din care România face parte; susținerea alianțelor și parteneriatelor strategice; valorificarea politicilor NATO și UE în scopul dezvoltării relațiilor bilaterale cu statele din Orientul Mijlociu și Asia; dinamizarea relațiilor cu românii de pretutindeni, păstrarea identității naționale și culturale a acestora; consolidarea legalității internaționale într-un cadru multilateral eficace.

Transformarea apărării: În ultimul deceniu, organismul militar a parcurs un amplu proces de reformă, modernizare și restructurare în scopul creării unor capacități de apărare credibile și eficiente, apte să răspundă modificărilor majore din mediul internațional și să asigure îndeplinirea cerințelor impuse de integrarea în NATO și Uniunea Europeană.

Statutul de membru NATO impune asigurarea capacităților necesare participării Armatei României la misiunile Alianței - în primul rând la cele privind apărarea colectivă, exercitarea unui rol important în dezvoltarea conceptelor specifice noului context strategic, precum și accelerarea procesului de transformare a sistemului militar și dezvoltarea de noi capacități. Trecerea de la conceptele specifice apărării teritoriale în condiții de izolare, la apărarea colectivă și contracararea riscurilor asimetrice în perspectiva globală a angajamentelor militare, impune **transformarea Armatei României** în așa fel încât aceasta să parcurgă la timp etapele planificate și, concomitent, să-și îndeplinească misiunile încredințate.

România urmărește crearea unei armate moderne, profesionalizate, dimensionată și înzestrată corespunzător, cu forțe expediționare mobile și multifuncționale, rapid dislocabile, flexibile și eficiente, capabile să asigure credibilitatea apărării teritoriului național, îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul apărării colective și participarea la misiuni internaționale, în conformitate cu

prioritățile și cerințele politicii externe. Se va urmări îmbunătățirea capacității de operare întrunită și în cadru multinațional, sporirea eficacității procesului de generare a forțelor și a eficienței utilizării resurselor.

Transformarea Armatei trebuie să ia în calcul noile orientări strategice ale procesului prin care trece Alianța și să se desfășoare în complementaritate cu acesta. Vom răspunde astfel cerințelor de creare a unor capacități militare care să permită desfășurarea operațiilor în zona de responsabilitate a Alianței și în afara acesteia, îndeplinirea întregii game de misiuni posibile și asigurarea consensului decizional.

O atenție deosebită va fi acordată transformărilor în domeniul planificării apărării, în care scop se va finaliza procesul de armonizare a procedurilor naționale de planificare cu procedurile standard care funcționează în cadrul NATO, Uniunii Europene și parteneriatelor strategice. Va fi perfecționat procesul de planificare a forței, vor fi adoptate noi principii și concepte operaționale și va fi elaborată o nouă strategie militară.

Prioritățile transformării în domeniul activității de informații, contra-informații și securitate: Activitatea serviciilor de informații, contrainformații și securitate reprezintă o componentă esențială a sistemului securității naționale pentru prevenirea și avertizarea oportună asupra riscurilor și amenințărilor. Informațiile asigură evitarea surprinderii prin identificarea riscurilor și amenințărilor la adresa intereselor naționale ale României, puterea de decizie și viteza de reacție precum și capacitatea de acțiune pro-activă, în scopul îndeplinirii noilor tipuri de misiuni. În mod corespunzător, prioritățile vor viza lupta împotriva terorismului internațional, a proliferării armelor de distrugere în masă și a celorlalte riscuri transnaționale, monitorizarea eficientă a conflictelor locale care pot pune în pericol securitatea României, a aliaților și partenerilor, sau drepturile fundamentale ale omului.

Capacitatea serviciilor de informații de răspuns la aceste provocări derivă din specificul activităților proprii, ele fiind primele structuri care trebuie să anticipeze schimbările și tendințele de evoluție ale mediului de securitate.

Constituirea comunității de informații reprezintă o necesitate obiectivă a etapei și o oportunitate majoră a procesului de dezvoltare în domeniul activității de informații, contrainformații și de securitate la nivel național, determinată de evoluția mediului de securitate, având ca scop creșterea eficienței și coerenței funcționale, prin armonizarea structurală, coordonarea oportună, eliminarea suprapunerilor și prevenirea apariției intervalelor în activitățile specifice.

Comunitatea națională de informații asigură o funcționare în parteneriat instituționalizat a serviciilor de informații, contrainformații și securitate, care își păstrează atribuțiile și misiunile specifice, concomitent cu o mai bună coordonare a activității la nivelul strategic. Ea permite îndeplinirea misiunilor specifice în condițiile funcționării independente a elementelor componente, concomitent cu constituirea, la nivel național, a unor capacități ce pot fi folosite în comun. De asemenea, permite asigurarea interoperabilității și utilizarea oportunităților deschise de era informațională. Se asigură, totodată, posibilitatea realizării de programe naționale comune pentru creșterea eficienței activității de culegere, procesare și utilizare în comun a informațiilor.

XI. DEZVOLTAREA ȘI SPORIREA GRADULUI DE PROTECȚIE A INFRASTRUCTURII

O direcție prioritară de acțiune pentru realizarea obiectivelor prezentei strategii o reprezintă necesitatea declanșării unui amplu proces de dezvoltare, modernizare și asigurare a protecției infrastructurii critice, a elementelor vitale ce vizează pregătirea teritoriului, economiei și a societății pentru a face față riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale. În acest scop, se va acționa pentru modernizarea și adaptarea legislației și instituțiilor, în raport cu dinamica reală a procesului, cu exigențele impuse de noile riscuri și amenințări și cerințele determinate de nevoile de cooperare în cadrul NATO, Uniunii Europene și parteneriatelor strategice.

Opțiunile strategice ale României au în vedere dezvoltarea rapidă a unor rețele de infrastructură specializate și eficiente, compatibile cu cele europene și euro-atlantice, capabile să potențeze atât dezvoltarea susținută și modernizarea accelerată a economiei, cât și securitatea națională, în care scop vor fi lansate programe ample de investiții naționale, în cooperare și în parteneriat.

Principalele domenii de interes privesc: ***infrastructura de transport - în mod deosebit, construcția de autostrăzi și modernizarea rapidă a infrastructurii feroviare - și rețeaua de management a traficului; infrastructura de comunicații; managementul potențialului hidrografic și protecția împotriva inundațiilor; restructurarea sistemului bazelor militare.***

Principalele direcții de acțiune pentru adaptarea și modernizarea infrastructurii vor fi: reabilitarea, modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport, în vederea îmbunătățirii calității serviciilor, eficientizării transportului de călători și marfă și alinierea la sistemul european de transport; dezvoltarea, securizarea și realizarea - pe rute alternative - a unor noi rețele de aprovizionare cu energie, în consens cu proiectele strategice ale Uniunii Europene și cu interesele României în regiunea Mării Negre; promovarea noilor tehnologii și dezvoltarea sistemului informatic integrat din domeniul securității, în conformitate cu standardele europene; adaptarea programului național de securitate aeronautică și portuară la noile tipuri de amenințări; modernizarea infrastructurii militare specifice, precum și pregătirea și modernizarea capacităților oferite în cadrul NATO, al Uniunii Europene și al parteneriatelor strategice; identificarea domeniilor de risc, elaborarea hărților cuprinzând riscurile probabile și consolidarea infrastructurii pentru apărarea populației de pericolele unor calamități naturale, dezastre și accidente ecologice; reducerea riscului de declanșare a unor incidente sau accidente nucleare și asigurarea securității instalațiilor nucleare.

Un rol important revine elaborării unei strategii unitare de protecție, pază și apărare a infrastructurii critice, capabilă să asigure continuitate, coerență, unitate metodologică și procedurală, precum și o reală eficiență antiteroristă. Securitatea infrastructurii critice va viza atât contracararea riscurilor generate de acțiuni ostile, cât și a celor produse de accidente sau forțe ale naturii și trebuie să prevadă și măsurile de restabilire a funcționării activităților în cazul distrugerii sau avarierii elementelor de infrastructură.

XII. RESURSE ȘI RESPONSABILITĂȚI

Aflată într-o etapă nouă, cea a apartenenței reale la comunitatea europeană și euroatlantică, România își reafirmă, prin strategia de securitate națională, vocația sa de contributor activ, substanțial și predictibil la securitatea internațională și regională, de țară cu un profil strategic distinct în cadrul NATO și al Uniunii Europene.

Printr-o abordare integratoare a direcțiilor strategice de acțiune și a eforturilor consacrate îndeplinirii obiectivelor propuse, acest proiect național poate deveni o realitate, având ca rezultat o țară modernă, mai sigură și prosperă, componentă activă și demnă a comunității europene și euroatlantice.

Viziunea ce animă această strategie și direcțiile de acțiune stabilite vor constitui baza conceptuală pentru elaborarea celorlalte documente vizând funcționarea instituțiilor ce compun sectorul securității naționale, precum și elementele de bază în fundamentarea programelor de alocare a resurselor.

Principală resursă pentru îndeplinirea acestui program o reprezintă **voința politică** a forțelor cărora poporul le-a încredințat responsabilitatea guvernării și legătura acestora cu poporul, cu oamenii care și-au pus speranțele în acest program. Responsabilitatea politică față de oameni și pentru securitatea lor este, în același timp, o imensă responsabilitate morală.

Înfăptuirea obiectivelor strategiei securității naționale implică un efort major de conștientizare a acestei răspunderi și a nevoii de consolidare a bazei politice a guvernării, precum și cerința apelului la judecata poporului și la angajarea sa conștientă în realizarea programului. Experiența de peste un deceniu și jumătate în construcția democrației și prosperității dă măsura maturității societății românești, iar apartenența la comunitatea euroatlantică reprezintă o garanție de securitate.

Credința în realismul și în posibilitatea îndeplinirii programului are la bază, de asemenea, acumulările importante ce s-au produs după victoria Revoluției din Decembrie 1989, capacitatea instituțională superioară atinsă în funcționarea democrației românești și cadrul normativ favorabil realizat în ultimul deceniu. Egal importante, resursele umane pe care societatea le oferă în prezent și resursele economico-financiare create de economia românească au atins masa critică și sunt în măsură să garanteze îndeplinirea obiectivelor.

În consens cu obligațiile sale constituționale, cu imperatiile democrației și cerințele securității, Consiliul Suprem de Apărare a Țării va veghea permanent la îndeplinirea obiectivelor strategice și la modul de punere în practică a strategiilor sectoriale de către instituțiile din cadrul sistemului securității naționale. Cetățeanul român este, însă, principalul beneficiar al politicii de securitate și, deci, are dreptul și datoria de a contribui activ la construcția ei cotidiană. Cetățeanul, depozitarul legitim al drepturilor și libertăților fundamentale pe care se întemeiază statul democratic, are - potrivit Constituției - în materie de securitate, drepturi inalienabile dar și propriile obligații, asumate conștient. De aceea, cetățenii trebuie să-și dezvolte un comportament participativ și responsabil, **educația civică** fiind calea cea mai potrivită pentru armonizarea acestor drepturi și obligații ce conferă, în ultimă instanță, adevărata substanță a patriotismului civic autentic și profund.